

Tilstandsrapport for barneverntjenesten

2020

Til politisk behandling

Postadresse:
Postboks 700
1304 SANDVIKA
E-post:
barneverntjenesten@baerum.kommune.no

Besøksadresse:
Brynsveien 88 A
1346 Gjøttum

Org. nr: 974552825
Bank:
Telefon: 67 50 68 00
Faks:

KLART SPRÅK?
Hjelp oss å bli bedre:
klartsprak@baerum.kommune.no

Innhold

1.	Innledning	3
2.	Rapportens oppbygning	3
3.	Leders overordnede vurdering av status for virksomheten	4
4.	Beredskap og krisehåndtering under koronapandemien	5
5.	Presentasjon av virksomheten og nøkkeltall	7
5.1	Organisasjon	7
5.1.1	Avdeling barnevernvakt, mottak og akutt	8
5.1.2	Avdeling undersøkelse	8
5.1.3	Avdeling barn og avdeling ungdom	9
5.1.4	Avdeling tiltak	10
5.1.5	Avdeling omsorg	10
5.1.6	Samarbeidet med Asker kommune	11
5.2	Aktivitet	12
5.2.1	Meldinger til barneverntjenesten	12
5.2.2	Undersøkelser	13
5.2.3	Akutt plasseringer	15
5.2.4	Barn og unge med barneverntiltak	15
5.2.5	Hjelpetiltak og omsorgstiltak	16
5.2.5.1	Spesialiserte og evidensbaserte barnevernfaglige hjelpetiltak	17
5.2.6	Barn og ungdom plassert utenfor hjemmet	20
5.2.7	Unge voksne som mottar ettervern	21
5.3	Nøkkeltall – økonomi og effektivisering	22
5.3.1	Status omstilling og effektivisering per 2020	22
5.3.2	Omstilling 2024	23
5.4	Nøkkeltall – HR og HMS	24
5.4.1	Sykefravær	24
5.4.2	Turnover og rekruttering	25
6.	Årets aktiviteter og resultater: Kvalitetsutvikling og innovasjon	25
6.1	Om strategi for kvalitetsutvikling	25
6.2	Strategi for kvalitetsutvikling 2019-2021 - status 2020	26
7.	Styring og kontroll i virksomheten	29
8.	Vurdering av fremtidsutsikter	30

Strategisk målbilde for barneverntjenesten 2019-2021

- ✓ Hjelpen vi gir er av høy faglig kvalitet, og barnets perspektiv er tydelig i alt vårt arbeid
- ✓ Vi har felles og oppdatert kunnskap og forståelse i vurderinger og beslutninger i tjenesten
- ✓ Vi samarbeider godt med hverandre og med eksterne samarbeidspartnere til beste for barnet, med avklarte roller og ansvar i helheten
- ✓ Vår kultur er betegnet av høy faglig kvalitet, godt samarbeid, trygghet og et inkluderende arbeidsmiljø

1. INNLEDNING

Barneverntjenesten er en lovpålagt tjeneste med rettighetsfestede tiltak til barn og unge. Samfunnsoppdrag, mandat, ansvar og oppgaver er nedfelt i lov om barneverntjenester. Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår (jf. lov om barneverntjenester § 1-1).

Barneverntjenesten i Bærum vil gå foran som pådriver for et åpent, tillitsfullt og profesjonelt barnevern i befolkningen, blant samarbeidende instanser, i det offentlige ordskiftet og overfor politisk ledelse som barneverntjenestens eiere i kommunen. Som del av dette fremlegges tilstandsrapport for 2020, som er tredje året det fremlegges slik tilstandsrapportering.

Årlig tilstandsrapportering til kommunestyret trådte 1.1.21 i kraft som et nytt krav hjemlet i barnevernloven. Barneverntjenesten i Bærum har tidligere bidratt overfor Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i utarbeidelsen av en veileder om tilstandsrapportering. Barneverntjenestens tidligere tilstandsrapporter er å finne som eksempel på direktoratets nettsider for veilederen. Veilederen retter seg mot politisk ledelse, administrativ ledelse og barneverntjenester – tilgjengelig her:

https://bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/tilstandsrapportering/veileder_for_utarbeidelse_av_tilstandsrapport/

Tilstandsrapport for 2020 baserer seg på grad av måloppnåelse, nøkkeltall og styringsdata fra det foregående året, men viser også utviklingstrekk over tid. Det er ønskelig å vise sammenhenger og analyse i et større og mer helhetlig bilde, samt danne et grunnlag å bygge videre på også for fremtidige tilstandsrapporter.

2. RAPPORTENS OPPBYGNING

Tilstandsrapport for barneverntjenesten i Bærum 2020 fremlegges som politisk sak av kommunedirektøren for behandling.

Rapportens disposisjon og oppsett er utformet med utgangspunkt i statens krav til innhold i årsrapporter, Bufdirs veileder for tilstandsrapportering, strukturen i barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling, interne verktøy for virksomhetsstyring, styringsdata i fagsystemer og indikatorer rapportert til nasjonale myndigheter (inkludert data som også anvendes i Bufdirs «kommunemonitor»). Tilstandsrapporten følger samme oppsett som tidligere års tilstandsrapporter, men er i år supplert med et kapittel om barneverntjenestens håndtering og oppfølging under koronapandemien i 2020.

Barneverntjenesten legger til grunn kvalitetsprinsippene definert av Verdens helseorganisasjon, som også er besluttet på barnevernområdet nasjonalt, som utgangspunkt for definisjonen av kvalitet.

Kvalitetsprinsippene:

- Tjenestene skal være virkningsfulle
- Tjenestene skal ha god utnyttelse av ressursene
- Tjenestene skal være tilgjengelig og rettferdig fordelt
- Tjenestene skal involvere brukerne og gi dem innflytelse
- Tjenestene skal være samordnet og preget av kontinuitet
- Tjenestene skal være trygge og sikre

Som del av tilstandsrapporten fremlegges følgende status for indikatorer innenfor en bred og helhetlig definisjon av kvalitet. En indikator kjennetegnes ved at den forenkler, er kvantifiserbar og er

ukontroversiell. Indikatorene benyttes for å vise status, om det har skjedd endringer i ønsket eller uønsket retning og om målsetninger er oppnådd.

Indikatorer kan sjelden alene forklare hvorfor og hvordan endring skjer, hvorfor et tiltak har ønsket effekt, eller beskrive det helhetlige kvalitetsnivået i tjenester til brukerne. I barneverntjenestens utviklingsarbeid har det, som på mange områder i velferdssektoren, vært hensiktsmessig å vurdere utvikling og måloppnåelse bredere enn basert på kvantifiserbare indikatorer og lovkrav. I tilstandsrapporten vil derfor kvantitative indikatorer suppleres med en presentasjon av satsningsområder og et utvalg gjennomførte kvalitetsutviklingstiltak i tjenesten. Det vektlegges å vise sammenhenger mellom utvikling, omstilling, risikoområder, måloppnåelse og resultater over tid.

3. LEDERS OVERORDNEDE VURDERING AV STATUS FOR VIRKSOMHETEN

Barnevernsjefens overordnede vurdering er at barneverntjenesten i Bærum de siste årene har hatt god utvikling, og resultatene i 2020 understøtter dette. Vurderingen baserer seg blant annet på utvikling og måloppnåelse for indikatorer som rapporteres til nasjonale myndigheter på barnevernområdet, samt på oppnådde resultater fra strategisk kvalitetsutviklingsarbeid over tid.

Barneverntjenesten i Bærum har opprettholdt den kritiske samfunnsfunksjonen under alle faser av pandemien i 2020, blant annet når det gjelder beredskap, stedlig oppfølging og tilgjengelighet overfor barn og familier, oppfyllelse av lovkrav og kvalitetssikring av vurderinger bak barnevernfaglig oppfølging. Pandemien er en krise, som i særdeleshet har vært krevende for flere av familiene som barneverntjenesten er i kontakt med eller følger opp.

Utviklingstrekk for perioden 2016-2020 viser blant annet:

- Det fremkommer foreløpig ingen større utslag i statistikk, og ingen redusert måloppnåelse i barneverntjenesten på noen av indikatorene under tiden med pandemi.
- Vesentlig reduksjon over år, og et nå svært lavt antall inngripende akutte plasseringer.
- Økning over år i antall barn som kommer i kontakt med og mottar rettighetsfestet hjelp fra barneverntjenesten. Det årlige antallet synes nå å stabilisere seg, som vurderes at er en naturlig utvikling.
- En større og økende andel barn får hjelp i form av differensierte, spesialiserte og virksomme barnevernfaglige hjelpetiltak. Per 2020 mottar 89 prosent av barn med barneverntiltak i Bærum hjelpetiltak i hjemmet, mens 11 prosent av barna mottar omsorgstiltak.
- Den klart største andelen av de plasserte barna bor i fosterhjem.
- Synkende over år, og et nå svært lavt antall plasseringer i institusjon.
- Generelt høy måloppnåelse for alle lovpålagte indikatorer. Dette inkluderer også jevnt økende måloppnåelse på de indikatorer som i fjorårets tilstandsrapport ble identifisert som risikoområder i tjenesten.
- Helhetlig kommunal oppfølging av enslige mindreårige flyktninger er identifisert som et risikoområde, og det vil gjennomføres forvaltningsrevisjon med barneverntjenesten som har et overordnet ansvar på dette området i 2021.

Utviklingen samlet sett er i tråd med ønsket tjenesteprofil, og i tråd med innholdet i nasjonal barnevernreform. Resultatene følger av en systematisk tilnærming over tid, som del av *barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling*. Det er parallelt gjennomført vesentlig økonomisk effektivisering, innsparing og omstilling i barneverntjenesten de siste årene.

Medarbeiderne i barneverntjenesten i Bærum innehar høy og oppdatert barnevernfaglig kompetanse og erfaring. Barneverntjenesten har de siste årene hatt lav turnover, godt rekrutteringsgrunnlag med mange kvalifiserte søkere til utlyste stillinger, samt lavt sykefravær. Det vurderes at medarbeiderne det siste året har møtt pandemiens utfordringer som en robust

velferdstjeneste med fokus på å skape trygghet, tilgjengelighet og tilstedeværelse overfor barn og familier i kontakt med barnevernet. Det har vært et annerledes år for alle, og medarbeiderne i barneverntjenesten har gjort en formidabel innsats for å bidra til å gjøre en forskjell overfor de mest utsatte i en helt spesiell tid.

Barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling er utformet med henblikk på å sikre en profesjonell tjeneste som hver dag skal etterstrebe å gi rett hjelp til rett tid etter barnevernloven, og samtidig sikre nødvendig innovasjon og kontinuerlig forbedring for å møte fremtidens behov. Det vurderes at tjenesten langt på vei har implementert og iverksatt *barnevernreform 2022* som del av barneverntjenestens strategiarbeid, og er godt i stand til å møte fremtidig ny barnevernlov, samt sikre oppfølging av føringer som følger av nylige høyesterettsdommer på barnevernfeltet.

Modellen som er etablert i barneverntjenesten for kvalitetssikring og vurdering av risiko og avvik gjør at medarbeidere og ledere tidlig kan avdekke områder som bør prioriteres eller møtes med tiltak for forbedring. Som verktøy internt anvendes delegasjonsbestemmelser, funksjons- og rollebeskrivelser, felles prinsipper for eskalering i faglige vurderinger og beslutningsprosesser. Styringsmodell og månedsrapport brukes aktivt i virksomhetsstyring.

4. BEREDSKAP OG KRISEHÅNDTERING UNDER KORONAPANDEMIEN

I perioden 6.-10.3.20 ble beredskaps- og bemanningsplaner for barneverntjenesten tilpasset den eskalerende situasjonen i samfunnet relatert til smitteutvikling og tilhørende karantenebestemmelser. Det ble som del av dette gjennomført en bred risikovurdering innenfor samtlige av tjenestens funksjoner, med klargjøring av interne prioriteringer og prosedyrer for å sikre forsvarlig oppfølging etter barnevernloven i en krisesituasjon med pandemi.

Barnevernsjef besluttet å sette krisestab 11.3.20. Tjenesten ledes ved årsslutt 2020 fremdeles gjennom krisestab. Beredskapsnivå tilpasses den til enhver tid gjeldende situasjon og risiko.

Nasjonale myndigheter besluttet 14.3.20 at barnevernets ansatte defineres som samfunnskritisk personell under pandemien.

Barneverntjenesten i Bærum bidro ved flere anledninger gjennom våren og høsten 2020 i nasjonale myndigheters utarbeidelse av veiledere, felles prioriteringer og utforming av rapporteringsløsninger på barnevernfeltet under pandemien.

Det ble i 2020 gjennomført oppdaterte risikovurderinger 22.4.20, 17.8.20, 12.10.20, 9.11.20 (samt 6.1.21, 24.1.21, 17.2.21 og 28.2.21). Beredskapsplaner og pandemiplaner tilpasses i etterkant av hver risikovurdering, med tilhørende internkommunikasjon og etterlevelsaktiviteter i tjenesten. Som vedlegg til barneverntjenestens beredskapsplan følges en felles retningslinje med restriksjoner for forsvarlig kvalitet og drift (inkl. smittevern), samt beredskapsplaner for barnevernvakten i Asker og Bærum (inkl. pandemiplan) og for MST-CAN og FFT. Det har også vært utstrakt dialog og oppfølging overfor barneverntjenestens oppdragstakere gjennom perioden, og med en rekke andre kommuner der barn fra Bærum bor i fosterhjem.

Barneverntjenestens krisestab har i 2020 gjennomført tre kriseøvelser på

- **nivå rød**: scenario med alvorlige konsekvenser liv og helse for barn/familier/ansatte (april)
- **nivå gul**: scenario med et større smitteutbrudd i tjenesten (juni)
- **nivå grønn**: scenario med konsekvenser innen HMS og arbeidsmiljø (september).

Det er i tillegg gjennomført en **fremtidsøvelse** med scenario lagt til tiden post pandemi.

Det gjennomføres jevnlig digitale møter med informasjon til alle ansatte som pandemirelatert beredskapstrening. Slik muntlig informasjon og repetisjon supplerer jevnlig skriftlig beredskapsinformasjon. Det er iverksatt flere HMS-relaterte forebyggingstiltak blant medarbeidere og ledere relatert til det å leve og jobbe under en pandemi, samt tiltak knyttet til det å beholde faglig og sosialt fellesskap i en tid med økt fysisk distansering. Medarbeiderne fremhever at slike tiltak er viktige og må fremholde også gjennom 2021. Koordinerende verneombud gir viktig bistand som deltaker i tjenestens utvidede krisestab. For øvrig er status for krisehåndtering et fast punkt på agenda i månedlig medbestemmelsesmøte, etter avtale mellom tillitsvalgte, verneombud og barnevernsjef.

Det har ikke forekommet smitteutbrudd blant ansatte eller utbrudd med utspring mellom ansatte og klienter i barneverntjenesten i 2020. Enkelte ansatte i barneverntjenesten har hatt covid-19. Flere ansatte har vært i karantene iht. nasjonale føringer om karanteneplikt. Det har så langt ikke vært definert nærkontakter i barneverntjenesten i de tilfellene der ansatte har fått påvist covid-19. Totalt nivå for turnover og sykefravær ser for øvrig ikke ut til å være påvirket av krisesituasjonen så langt.

Det vurderes å ha vært forsvarlig drift i etter barnevernloven i alle barneverntjenestens funksjoner gjennom 2020. Barneverntjenesten har oppfølging med en rekke alvorlige saker, og pandemien må antas å ha konsekvenser for sårbare grupper; for noen barn gjennom økt konfliktnivå og eskalerende problembelastning i hjemmet, mens for andre barn med mer ro og mindre strev i familien. Det er ikke mulig så langt å utlede generelle utviklingstrekk når det gjelder konsekvenser av pandemien ut over enkeltsaker. I Bærum er nivået for antall meldinger til barneverntjenesten, antall barn med barneverntiltak, oppfyllelse av lovpålagte krav og andre sentrale aktivitetsdata i barneverntjenesten opprettholdt på normalt nivå under perioden med pandemi så langt. Antallet telefoniske henvendelser til barneverntjenesten for konsultasjon har i perioder vært svært høyt.

Det vurderes løpende flere behov når det gjelder alternative barnevernfaglige oppfølgingsmåter overfor barn og familier. I slike tilfeller gjøres en faglig og smittevernmessig vurdering i den enkelte sak/situasjon, som etter rutine kvalitetssikres og dokumenteres iht. tjenestens kvalitetssikringsmodell. Dette kan eksempelvis være snakk om nødvendigheten av hyppigere eller forsterket oppfølging i en periode, veiledning og oppfølging utendørs, digital eller telefonisk kontakt i et større omfang en periode, tiltak for overholdelse av bestemte restriksjoner, og bruk av nødvendig smittevernutstyr.

Under perioden med stengte barnehager og skoler våren 2020 ble det gjennomført en helhetlig kartlegging av situasjonen til barn som var i kontakt med barnevernet, og som kunne være i behov av et stedlig tilbud. Barneverntjenesten anbefalte og oppfordret i slike tilfeller foreldrene til å benytte seg av et stedlig tilbud for sine barn i barnehage eller skole, og vi erfarte at mange benyttet seg av dette. Barneverntjenesten har også i en del tilfeller, med samtykke fra foreldrene, bistått i dialogen med aktuell barnehage og skole for opprettelsen av et egnet stedlig tilbud for barnet. Overnevnte oppfølging og dialog ble også gjennomført sammen med andre kommuner der barn fra Bærum er bosatt i fosterhjem.

Barneverntjenesten har ønsket å fokusere på tilgjengelighet som «åpen og på jobb» for sårbare barn som har rett til hjelp fra barnevernet, særlig ved perioder med høyt tiltaksnivå eller stengte barnehager, skoler, fritidstilbud og hjelpetjenester. Telefonnummer 67 50 47 70 har vært døgntilgjengelig for konsultasjon og drøfting under pandemien, med periodevis svært stor pågang både fra privatpersoner og offentlige instanser. Det ble gjennomført en rekke digitale foredrag for ansatte i barnehager og helsetjenester høsten 2020, som vil fremholde for flere sektorer i 2021. Det

ble også sendt informasjonsmateriell om barneverntjenestens tilgjengelighet under pandemien til samarbeidende tjenester og instanser i kommunen 30.3.20, 16.4.20, 18.6.20 og 6.11.20.

Barneverntjenesten har ønsket å bidra med fokus på barnevernets rolle og ansvar under en nasjonal krise gjennom å medvirke til artikler og innlegg i Budstikka 24.3.20, 27.3.20, 1.4.20 og 14.5.20. Videre har ledere i barneverntjenesten bidratt i flere podcasts, og med kronikk i Kommunal rapport 23.3.20, Dagsavisen 15.4.20, Dagbladet 6.7.20 og Dagens næringsliv 27.10.20. Det ble også publisert to større reportasjer om barneverntjenesten i Bærum i Aftenposten (mai 2020) og i VG (desember 2020).

5. PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN OG NØKKELTALL

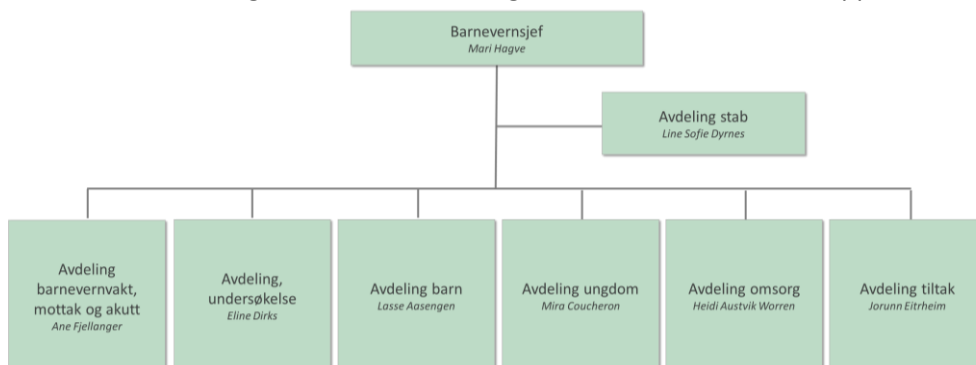
5.1 Organisasjon

Barneverntjenesten i Bærum består av seks fagavdelinger, avdeling stab og barnevernsjef. I 2020 hadde barneverntjenesten 128,5 årsverk, fordelt på ca. 140 ansatte. Barneverntjenesten følger også opp i overkant av 200 oppdragstakere; fosterhjem, besøks hjem, støttekontakter og tilsynsførere. Bærum er vertskommune for døgntilgjengelig barnevernvakt for Asker og Bærum.

Barneverntjenesten er praksisplass for studenter i barnevern, sosialt arbeid og psykologi, og tar årlig imot og veileder opptil 20 studenter i samarbeid med Oslo Met, VID vitenskapelige høgskole og Universitet i Oslo. For øvrig deltar barneverntjenesten til enhver tid i flere forskningsprosjekter, for tiden blant annet et prosjekt om evaluering av hjelpetiltak i barnevernet, der VID vitenskapelige høgskole er prosjekteier. Barneverntjenesten har videre formalisert samarbeid med Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge (NUBU) og Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP) om barnevernfaglig tiltaksutvikling og implementering.

Barneverntjenesten i Bærum forvalter barnevernets kommunale ansvarsområde etter såkalt «spesialistmodell», der hver del i tjenesten har spesialisert barnevernfaglig kompetanse og oppgaver knyttet til de ulike deler av virkeområdet etter lov om barneverntjenester. Barneverntjenestens arbeidsområde og oppgaver er lovpålagt, og barnevernloven er en rettighetslov. Barn og unge i behov av barnevernets hjelp har *rett* til tiltak fra barneverntjenesten.

Barneverntjenesten i Bærum kjøper ikke private hjelpetiltak eller saksbehandlingstjenester. Målrettet og helhetlig satsing på virksomme, barnevernfaglige hjelpetiltak helintegrert i tjenesten er en avgjørende suksessfaktor for de utviklingstrekk i kvalitet, lovpålagte krav, gjennomføring av nasjonal barnevernreform og økonomisk omstilling som beskrives i tilstandsrapporten.

5.1.1 Avdeling barnevernvakt, mottak og akutt

Avdeling barnevernvakt, mottak og akutt er døgnbemannet, alle dager i året. Avdelingen har ansvar for det hendelsesstyrte arbeidet i barneverntjenesten. Utenfor barneverntjenestens ordinære åpningstid holder barnevernvakten til på Politistasjonen i Sandvika, og fungerer som interkommunal barnevernvakt for Asker og Bærum. Barnevernvaktens ansvar er å gi barnevernfaglig bistand til barn og deres familier ved akutte kriser. Barnevernvakten svarer også på nasjonal alarmtelefon 116 111, og bistår utover akutte kriser med råd og veiledning, kontrollbesøk og oppfølging av barnevernssaker utenom barneverntjenestens åpningstider.

Innenfor barneverntjenestens ordinære åpningstid fungerer avdelingen som barneverntjenestens mottak. Alle bekymringsmeldinger til barneverntjenesten blir saksbehandlet i mottak, og alle henvendelser til barneverntjenesten som ikke har egen saksbehandler i barnevernet blir besvart av mottak. Mottaket driver utstrakt veiledningsvirksomhet til private personer og offentlige samarbeidspartnere, samt skolebesøk til elever på femte trinn i kommunen (sistnevnte har midlertidig opphold som følge av pandemien). Avdelingen bistår også i akuttsaker i barneverntjenestens øvrige avdelinger på dagtid, for å sikre kvalitet i et krevende sakskompleks. Avdelingen har spesialisert kompetanse på akuttarbeid og forebygging av akutt plasseringer.

Det er ett telefonnummer inn til barneverntjenesten, 67 50 47 70 (døgntilgjengelig), som besvares av barnevernvakt/mottak. På denne måten har barneverntjenesten «åpen dør» for innbyggere, og for samarbeidende tjenester til konsultasjon. Tilgjengeligheten er svært betydningsfull for at barn, familier og samarbeidende tjenester skal oppleve å få svar fra erfarne barnevernkonsumenter, når de trenger det, og at barn og unge får rett hjelp til rett tid.

Avdelingen består i dag av totalt 25 ansatte (10 årsverk).

5.1.2 Avdeling undersøkelse

Avdeling undersøkelse har ansvaret for å utrede og undersøke om barn og unge i Bærum har behov for tiltak fra barneverntjenesten. Fra tidspunktet barneverntjenesten med bakgrunn i en bekymringsmelding har besluttet at det er grunnlag for å undersøke det som kommer frem i meldingen, brukes inntil tre måneder (kan i spesielle tilfeller utvides til seks måneder) på å utrede om barnet har behov for tiltak fra barneverntjenesten og ev. hvilke barneverntiltak barnet trenger.

I en undersøkelsesfase tar barneverntjenesten kontakt med barnet og foreldrene for å få mer informasjon om hvordan barnet har det. Vi snakker alltid med barnet, da det er barnet selv som vet best hvordan hun/han har det og hva han/hun trenger av hjelp. Det er viktig at vi lytter til det barnet sier og tar hensyn til dette i våre vurderinger og beslutninger. Samtidig er det viktig at barnet ikke får ansvaret for sin egen situasjon.

I undersøkelsen snakker barneverntjenesten også med alle foreldre. Skal vi hjelpe foreldrene med endring, må vi få kjennskap til hvordan de i dag ivaretar barnet. Barneverntjenesten vil som hovedregel også besøke familien hjemme.

I tillegg kan det innhentes opplysninger fra skole, barnehage, helsestasjon, fastlege og andre instanser som kjenner barnet og foreldrene. Innhenting av opplysninger skjer så langt det er mulig med samtykke fra foreldre og barn over 15 år. I undersøkelsesfasen kan imidlertid

Bekymret for et barn?
Ring - du kan gjøre en forskjell

Er du bekymret for et barn som har det vanskelig hjemme? Er du i tvil om hva du bør gjøre?

Ikke nøl med å ta kontakt med barneverntjenesten. Telefonen er åpen hele døgnet. Du kan være anonym.

Tlf.: 67 50 47 70

BÆRUM KOMMUNE

barneverntjenesten innhente opplysninger også uten familiens samtykke.

For å gjøre undersøkelsen mest mulig forutsigbar og for å skape trygghet hos barn og foreldre, lager barneverntjenesten ved oppstart en plan for undersøkelsen. Denne planen lages sammen med familien i første samtale. Planen hjelper også barneverntjenesten med å planlegge godt, slik at vi gjennomfører undersøkelsen innen de lovpålagte frister som gjelder.

På bakgrunn av opplysningene som kommer frem i undersøkelsen, vurderer vi hvilke risiko- og beskyttelsesfaktorer som finnes i barnets liv, med utgangspunkt i ulike faglige sjekklister og kartleggingsverktøy for hvilke forhold som øker og minker sannsynligheten for at barn vokser opp under forhold som skader deres helse og utvikling. Dersom barnet er i behov av vedtak om tiltak fra barneverntjenesten, skal barneverntiltakene være målrettede og virksomme i henhold til barnets utfordringer.

Avdelingen har 21 årsverk og består i dag av totalt 22 ansatte. Avdelingen undersøker omsorgssituasjonen til i underkant av 200 barn til enhver tid.

5.1.3 Avdeling barn og avdeling ungdom

Avdeling barn og avdeling ungdom er barneverntjenestens oppfølgeravdelinger, som har ansvar for å iverksette tiltak i henhold til vedtak etter lov om barneverntjenester. Målgruppen for avdeling barn er 0-13 år, og gjelder også gravide. Målgruppen for avdeling ungdom er barn og ungdom 13-18 år og unge voksne i alderen 18-25 år på ettervern, og gjelder også enslige mindreårige flyktninger som er bosatt i Bærum kommune, eller som etter fylte 18 år fortsetter å bo i kommunale botiltak eller flytter for seg selv. Merk at botiltak for enslige mindreårige flyktninger (BTEM) er et eget tjenestested i Bærum kommune, og ikke organisatorisk del av barneverntjenesten.

Barneverntjenesten kan iverksette tiltak både i og utenfor hjemmet, og disse følges opp av avdeling barn og ungdom. Aktuelle tiltak som barneverntjenesten selv tilbyr kan være råd og veiledning, nettverksmøter, ansvarsgruppemøter, barnevernfaglige veiledningsprogram og familieveiledning, sinnemestringskurs, funksjonell familierapi (FFT), PMTO, aktivitetsgruppe, besøkshjem, støttekontakt, MST-CAN mv. Mange av tiltakene gjennomføres av barneverntjenestens tiltaksavdeling eller av barnevernkonsulentene selv. Barneverntjenesten kan også benytte seg av statens hjelpetiltak som familieråd, opphold på foreldre- og barn sentre og MST. For fullstendig oversikt over barneverntjenestens tiltaksprofil, vises det til *vedlegg 1* til tilstandsrapporten.

Avdelingene har et særlig fokus på barnets medvirkning, at barn og unge blir hørt og at deres stemme tillegges vekt. Ungdom over 15 år må samtykke i tiltak i egen sak. Dersom ungdom unndrar seg omsorg og det foreligger barnevernfaglig grunnlag for å iverksette tiltak mot ungdommens eget samtykke, må saken prøves i Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker (fylkesnemnda). Barneverntjenesten har også adgang til å fremme sak for fylkesnemnda for å pålegge hjelpetiltak rettet mot foreldrene, for eksempel om at barnet skal gå i barnehage eller at foreldrene skal motta familieveiledning.

Dersom det er behov for å iverksette tiltak utenfor hjemmet kan dette skje i form av plassering i institusjon eller fosterhjem. Fosterhjem og institusjonsplasser formidles gjennom Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) som har bistandsplikt overfor kommunene på dette området. Plassering uten foreldrenes samtykke eller uten samtykke fra ungdom over 15 år må fremmes for og behandles i fylkesnemnda. Fylkesnemndas vedtak kan bringes inn for behandling i det ordinære domstolsystemet av både foreldrene og barneverntjenesten.

Både avdeling barn og avdeling ungdom har et utstrakt samarbeid med barnehager, skoler og hjelpetjenester i og utenfor kommunen for å sikre helhetlig hjelp og oppfølging rundt barnet. Utgangspunktet for samarbeidet skal alltid være barnet og familiens behov, samt det å sikre felles innsikt i ulike tjenesters oppgaver og mandat, og dermed avklarte roller og ansvar i det helhetlige

arbeidet rundt familien. Se for øvrig omtale av barneverntjenestens samarbeidsprogram med eksterne som del av tjenestens strategitiltak beskrevet under kapittel 6.

Avdelingene har ansvar for til sammen litt over 500 barn og ungdom til enhver tid. Avdeling barn består i dag av totalt 18 ansatte. Avdeling ungdom består i dag av totalt 18 ansatte.

5.1.4 Avdeling tiltak

Avdeling tiltak har som oppgave å gi barnevernfaglige hjelpetiltak til barn og familier som har rett til og er i behov av hjelp fra barneverntjenesten. Avdelingen har som faglig fundament at hjelpetiltakene skal være utviklet og basert på det vi vet påvirker og virker for barn og unges utviklingsbetingelser til enhver tid. Barneverntjenesten i Bærum kjøper ikke private hjelpetiltak, og fokuserer på kontinuerlig tiltaksutvikling for å tilby barn og familier differensierte barnevernfaglige hjelpetiltak tilpasset nåtidens og fremtidens behov i befolkningen.

Familiene kan få veiledning i våre lokaler, men vi er også opptatt av å treffe familier hjemme i deres naturlige og kjente omgivelser, på tidspunkt som passer for dem. Under pandemien har også mer oppfølging enn tidligere foregått både utendørs og digitalt. Avdeling tiltak har en arbeidsavtale som innebærer at familieveilederne forventes å jobbe noe ettermiddag og kveld for å imøtekomme familienes behov, og barna/ungdommene slipper å ta fri fra skolen for å treffe veilederne ved behov.

Avdelingen har mye kompetanse på familieveiledning etter ulike metodikk i en barnevernfaglig kontekst, samspillsveiledning til familier med spe- og små barn (bl.a. tiltaket ABC), sinnemestringskurs i saker med vold i nære relasjoner (Brøsetmodellen), FFT-team som gir hjelp til familier hvor ungdom viser bekymringsfull atferd som vanskeliggjør samspillet i familien eller nettverket, samt støttekontaktgruppe for barn. I 2020/2021 implementeres tiltaket PMTO (for familier med barn 3-12 år der barnet har vanskelig for å regulere egne følelser og handlinger i spill med andre). Se for øvrig eksempler på barnevernfaglige hjelpetiltak i omtalen av avdeling barn og ungdom, og oversikt over barneverntjenestens samlede tiltaksprofil i *vedlegg 1 til tilstandsrapporten*.

Barneverntjenesten har forlenget samarbeidsavtalene om tiltaks- og kompetanseutvikling med NUBU (Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge) og med RBUP (Regionsenter for barn og unges psykiske helse). For tiden omfatter samarbeidsavtalene blant annet følgende:

- Oppfølging og kontinuerlig kvalitetssikring i MST CAN-teamet (med NUBU)
- Oppfølging og kontinuerlig kvalitetssikring i FFT-teamet (med NUBU)
- Samarbeid om implementering av barneverntiltaket PMTO (med NUBU)
- Samarbeid og deltakelse i forskningsprosjekt om forsterket skolestøtte, KOBA (med RBUP)
- Samarbeid om veiledningsmetode til foreldre med barn 0-2 år, ABC (med RBUP)
- Samarbeid om barnevernfaglig tiltaksutvikling for målgruppen barn som lever i familier med alvorlig foreldrekonflikt (med RBUP)

Avdelingen gir til enhver tid barnevernfaglige hjelpetiltak til i overkant av 200 barn og deres familier. Avdelingen består i dag av totalt 24 ansatte.

MST CAN-teamet er organisert under barnevernsjef og består av seks ansatte.

5.1.5 Avdeling omsorg

Avdeling omsorg har ansvar for å følge opp alle barn og ungdom som er under barneverntjenestens omsorg. Dette omfatter barn som bor i fosterhjem og på institusjon. Ungdom over 18 år som har vært under barnevernets omsorg tidligere gis tilbud om ettervern opp til 25 år.

Et av avdelingens hovedområder er å vurdere og godkjenne fosterhjem til det enkelte barn. Barneverntjenesten har ansvar for å alltid undersøke og vurdere om det er noen i barnets familie og

nettverk som kan ivareta omsorgen. Fosterhjem som blir formidlet fra Bufetat skal også i en systematisert faglig godkjenningssprosess av kommunen.

Avdeling omsorg har et veilederteam med fire familieveiledere som gir veiledning til fosterhjem. Det gis veiledning både til fosterforeldre innen kommunens grenser, men også til fosterforeldre for barn fra Bærum som er plassert i andre kommuner. Teamet tilbyr individuell veiledning og ulike gruppeveiledningstilbud for fosterforeldre med både barn, ungdom og søskenplasseringer.

I tillegg har avdelingen ansvar for å rekruttere, kurse og veilede tilsynsførere for barn som bor i Bærum kommune, der andre kommuner sine barneverntjenester har omsorgsansvaret. Avdeling omsorg har også ansvar for å ivareta barnas kontakt med sin biologiske familie. Barneverntjenesten har et særlig ansvar for å følge opp og tilby hjelp til alle foreldre som har mistet omsorgen for sine barn. Dette gjelder uavhengig av hvilke utfordringer foreldrene har med rus, kriminalitet, psykisk fungering osv. Det er opprettet et samarbeid med familievernkontoret i Asker og Bærum, da familievernet også er tillagt et selvstendig ansvar på dette området.

Gjennom veiledning og kvalitetssikring av fosterhjemmene skal vi sammen sørge for en trygg oppvekst for barn under barnevernets omsorg. Det innebærer også å sørge for at samvær med biologiske foreldre er trygge og gode, med formål å gi barna den utviklingsstøtten de er i behov av. Barneverntjenesten kan fremme sak for fylkesnemnda om å redusere samvær dersom dette vurderes å være til barnets beste. Biologiske foreldre kan også hevde saken sin prøvd på nytt hvert år. Dette innebærer at avdelingens ansatte i stort omfang møter i fylkesnemnda og i det ordinære rettssystemet for ny vurdering av vedtakene om omsorgsovertakelse og samværsomfang.

Avdeling omsorg har i 2020 hatt fokus på kvalitetsutvikling som ledd i implementeringen av nasjonal barnevernreform og oppfølging av høyesterettsdommer på barnevernfeltet. Eksempel på kvalitetsutviklingstiltak er ferdigstillelse av faglig fundament og modell for vurdering av fosterhjem, samarbeid med kommuneadvokaten om implementering av føringer som følger av rettspraksis fra høyesterett, modell for gjennomføring av tilsyn under samvær tilpasset økte faglige krav og ressursomfang på området, samt utvikling av tilbudet innen oppfølging og veiledning til fosterhjem.

Avdeling omsorg følger til enhver tid opp i underkant av 200 barn og ungdom. Avdelingen består i dag av totalt 21 ansatte.

5.1.6 Samarbeidet med Asker kommune

Barneverntjenesten i Bærum er vertskommune for Barnevernvakten i Asker og Bærum, og har siden våren 2018 hatt døgntilgjengelig beredskap i forlengelsen av lovpålagte krav til akuttberedskap på barnevernfeltet. Videreføring av samarbeidet med nye Asker kommune ble avtalesfestet i 2019, gjennom fornyet samarbeidsavtale basert på betalingsbrøk justert for innbyggerantall i begge kommuner. Barnevernvakten i Asker og Bærum har 30 års jubileum i 2021.

Bakvaksordningen om utgjør den *døgntilgjengelige* beredskapen skal evalueres i 2021. Som ledd i evalueringen vil det også vurderes hvorvidt *døgntilstedeværende* beredskap bør etableres i fremtiden, i forlengelsen av skjerpede krav på akuttområdet, føringer i barnevernreformen og erfaringer fra siste års utvikling, blant annet med større nedslagsområde for nye Asker kommune.

Barneverntjenesten i Bærum samarbeider også med Asker om disponering av plasser i tiltakene MST-CAN og FFT som drives av barneverntjenesten i Bærum. Samarbeidsavtalene tar utgangspunkt i enhetskostnad som faktureres Asker kommune per plass i tiltakene. Oppdaterte samarbeidsavtaler ble inngått i 2020. Samarbeidet mellom kommunene vurderes på alle områdene som godt.

5.2 Aktivitet

5.2.1 Meldinger til barneverntjenesten

For at barneverntjenesten skal kunne gi barn og unge riktig hjelp til rett tid, er vi avhengig av informasjon i form av meldinger fra andre. Hvem som helst kan melde om bekymring for et barn til barneverntjenesten. Barnet/ungdommen selv, foreldre, familie, venner, privat nettverk og offentlig ansatte er eksempler på personer som melder. Alle offentlig ansatte, samt en rekke yrkesutøvere med profesjonsbestemt taushetsplikt, uavhengig av om vedkommende arbeider i det offentlige eller i det private, har også en *plikt* til å gi opplysninger til barnevernet i de tilfeller der det er grunn til å tro at:

- Et barn blir mishandlet i hjemmet
- Det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt
- Når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker

Opplysningsplikten innebærer en plikt til å melde fra til den kommunale barneverntjenesten ved alvorlig bekymring og er et selvstendig og personlig ansvar. Plikten til å gi opplysninger faller ikke bort selv om man på egenhånd forsøker å avhjelpe.

Tabell 1: Et utvalg sentrale meldingsinstanser bak nye meldinger 2013-2020

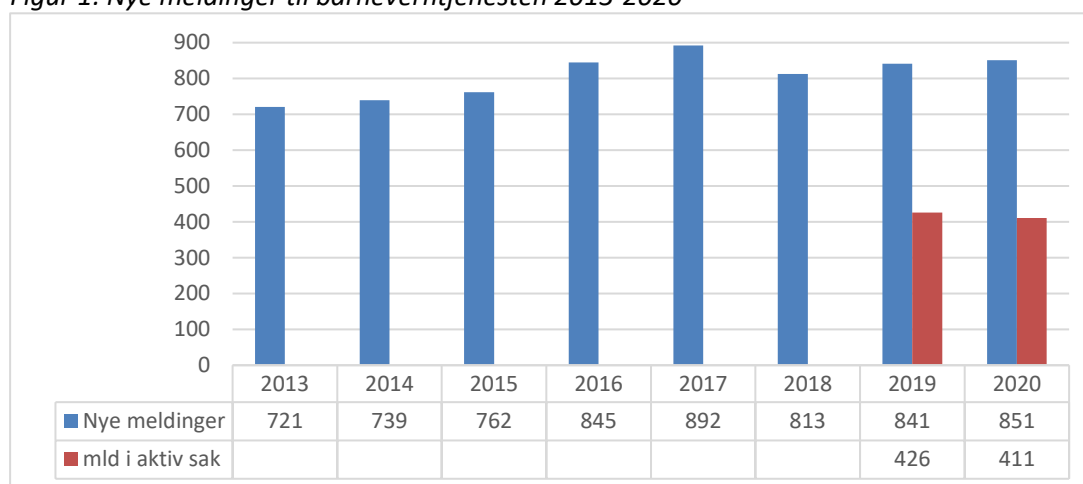
Instans	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skole	12,6 %	10,8 %	12,5 %	14,8 %	14,8 %	15,3 %	13,6 %	9,8 %
Barnehage	5,1 %	6,2 %	4,7 %	3,4 %	3,6 %	4,2 %	3,8 %	4,9 %
Politi	17,8 %	20,6 %	19,9 %	13,9 %	12,9 %	13,4 %	14,8 %	15,4 %
Barneverntj/bvv	21,3 %	19,7 %	21,2 %	23,6 %	23,6 %	25,4 %	25,7 %	21,7 %
Foresatte	7,9 %	8,8 %	6,6 %	4,9 %	6,9 %	5,0 %	6,5 %	7,1 %
Barnet	0,3 %	0,8 %	0,4 %	0,6 %	0,7 %	0,9 %	0,7 %	0,2 %
Private og andre	9,0 %	6,9 %	10,5 %	9,6 %	7,3 %	9,2 %	9,3 %	13,0 %
Lege/sykehus	8,1 %	8,4 %	8,7 %	9,0 %	7,4 %	4,1 %	7,1 %	9,7 %
Øvrige	17,9 %	17,7 %	15,5 %	20,2 %	22,7 %	22,5 %	21,0 %	18,1 %

Barneverntjenesten og barnevernvakten er de instanser som melder flest saker. Barneverntjenesten melder til seg selv ved flere anledninger, eksempelvis når det har kommet inn bekymringsmelding på et barn som har søsken som det også er bekymring for, hvor da barneverntjenesten vil stå som melder av bekymring for søsknene. Barneverntjenesten melder også videre til barneverntjenester i andre kommuner ved flytting. Barnevernvakten melder til barneverntjenesten ved kontakt med familier i arbeidet utenfor barneverntjenestens ordinære kontortid.

I perioden under pandemien har det generelt sett vært en nedgang i antall meldinger fra skoler, parallelt med en økning i meldinger fra privatpersoner. Antallet meldinger fra barnehager har vært stabilt gjennom hele perioden. Antallet meldinger fra øvrige meldingsinstanser har vært stabilt når man ser 2020 samlet sett. Det totale antallet meldinger til barneverntjenesten i 2020 har vært på samme nivå som foregående år.

Barneverntjenesten skal snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser etter bvl. § 4-3. Barneverntjenesten i Bærum vurderer meldinger daglig, og har på to faste ukedager strukturerte mottaksmøter.

Figur 1: Nye meldinger til barneverntjenesten 2013-2020

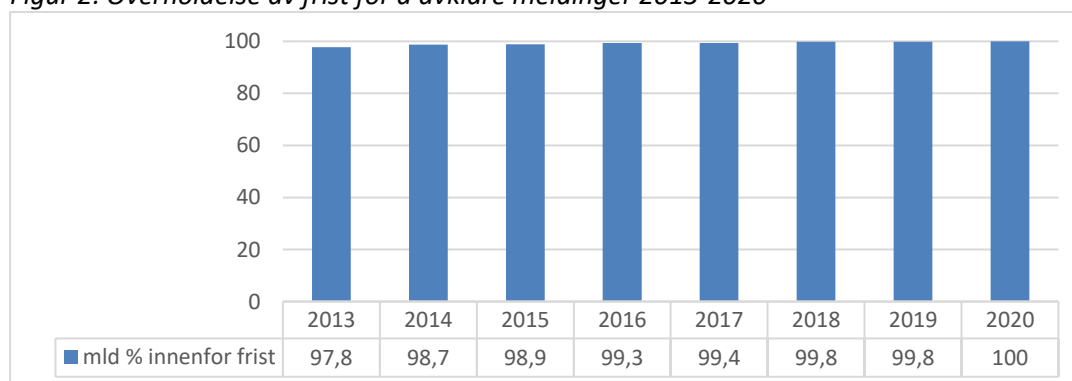
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
% henlagt	26,1 %	23,8 %	16,4 %	12,6 %	12,3 %	15,4 %	11,8 %	15,6 %

I tillegg til nye meldinger ble det fra og med 2019 ført statistikk for antall meldinger i allerede aktive barnevernssaker. Fra og med 2020 registreres disse inn på lik linje med nye meldinger også nasjonalt.

Henleggelsesprosenten for meldinger er vesentlig redusert i perioden samlet sett, parallelt med økningen i antallet meldinger, som samlet har gitt en aktivitetsvekst i tjenesten. Dagens nivå for henleggelsesprosent og terskel for beslutning om henleggelse av meldinger vurderes å være i tråd med nasjonale retningslinjer og statsforvalterens tilbakemeldinger på området.

En melding kan henlegges på ulike grunnlag: fordi den faller utenfor bvl. § 4-3, at den blir henvist til annen instans, at den overføres til barneverntjenesten i annen kommune eller at det ikke er grunnlag for gjennomgang (f.eks. at barnet er over 18 år eller at meldingen er åpenbar sjikane).

Figur 2: Overholdelse av frist for å avklare meldinger 2013-2020

Fristbrudd på meldinger er kontinuerlig redusert i perioden og forekommer svært sjelden.

5.2.2 Undersøkelser

Dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter barnevernloven, skal barneverntjenesten snarest og senest innen tre måneder undersøke forholdet. I særlige tilfeller kan fristen utvides til seks måneder. Barneverntjenesten må begrunne hvorfor det foreligger slike «særlige tilfeller». Utvidet frist vil være aktuelt dersom saken er spesielt komplisert, og det av denne grunn er behov for særlig omfattende og tidkrevende undersøkelser. Særlig aktuelt vil dette være dersom familien eller ungdommen unndrar seg kontakt med barneverntjenesten.

Barneverntjenesten i Bærum har gjennomsnittlig utvidet 4,6 % av sine undersøkelser i perioden 2013-2020. Tilbakemeldinger fra statsforvalteren for 2020 viste at samtlige utvidelser som ble konkludert innen utvidet frist var godkjent.

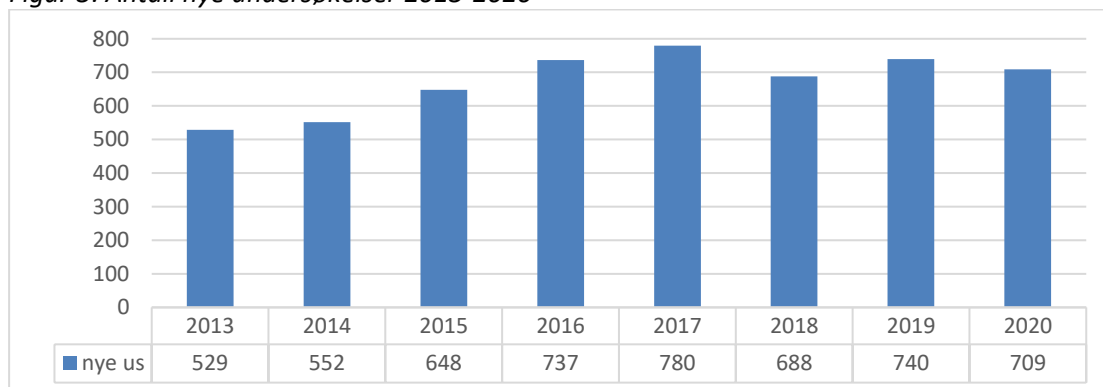
Omfanget av undersøkelsen vil avhenge av bekymringen i den enkelte sak. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ikke være mer omfattende enn nødvendig. Undersøkelser kan imidlertid gjennomføres selv om familien ikke ønsker det.

Barnet skal få mulighet til å medvirke i undersøkelsen. Barnet eller ungdommens syn skal følgelig alltid tas med i vurderingene i undersøkelsen. Barn og ungdom skal få informasjon om prosessen og de beslutningene som blir tatt. Foreldre og barn over 15 år er parter i saken og har bl.a. rett til å se alle dokumenter i saken.

Utfallet av en undersøkelse kan være at:

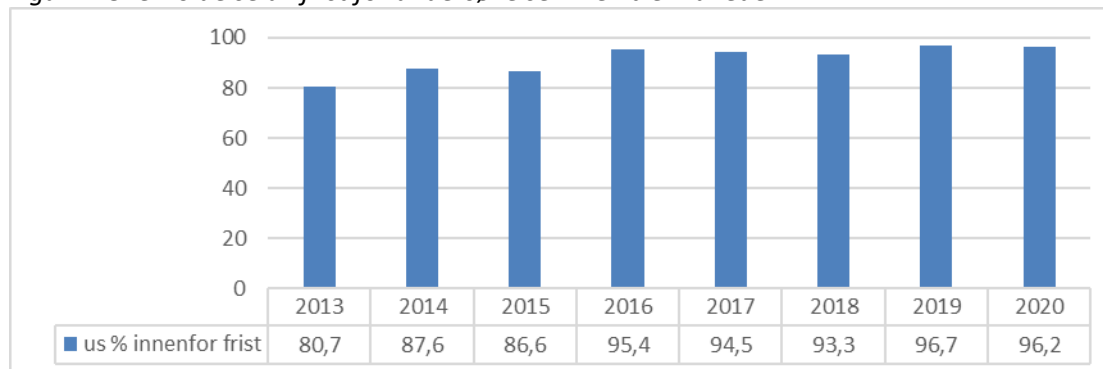
- Barneverntjenesten henlegger saken fordi det ikke er behov for tiltak fra barneverntjenesten.
- Barneverntjenesten iverksetter hjelpetiltak med samtykke fra foreldre og barn over 15 år.
- Barneverntjenesten henlegger saken med bekymring fordi foreldrene ikke samtykker til hjelpetiltak, og det ikke er grunnlag for å fremme sak for fylkesnemnda, selv om barneverntjenesten vurderer at familien trenger hjelpetiltak. I disse tilfellene kan barneverntjenesten beslutte at det innen seks måneder skal vurderes om det skal åpnes ny undersøkelse.
- Barneverntjenesten forbereder sak for fylkesnemnda om å pålegge hjelpetiltak, omsorgsovertakelse eller plassering på barnevernsinstitusjon uten samtykke.

Figur 3: Antall nye undersøkelser 2013-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
% henlagt	68,0 %	61,8 %	62,1 %	63,9 %	55,4 %	61,4 %	64,1 %	62,4 %

Figur 4: Overholdelse av frist for undersøkelse innen tre måneder

Fristbrudd på undersøkelser er mer enn halvert i perioden 2013-2020 og forekommer nå svært sjelden. Der det er risiko for fristbrudd underrettes barnevernsjef gjennom etablerte rutiner for

eskalering i linjen, for vurdering av årsak og eventuelle korrigerende tiltak. De vanligste årsakene til fristbrudd er (i stigende rekkefølge):

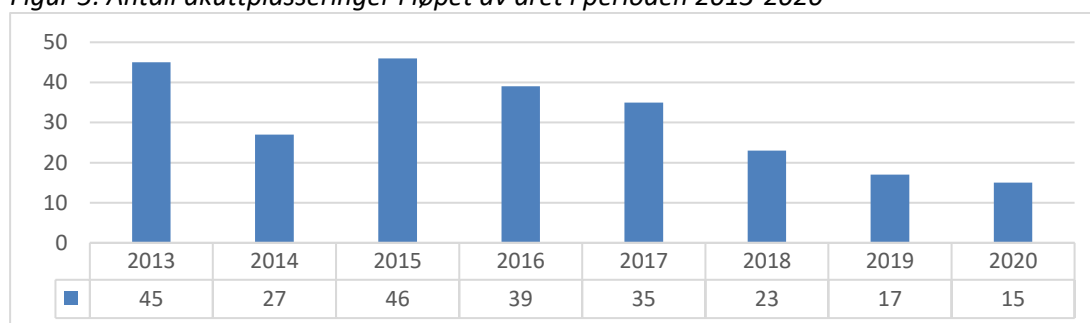
- Vanskelig å få tak i familie og barn
- Komplisert/sammensatt sak
- Foreldre eller barn unndrar seg kontakt med barneverntjenesten
- Annet. I 2020 handlet slike i hovedsak om nye hendelser i løpet av undersøkelsen.

5.2.3 Akutt plasseringer

Den vanligste årsaken til at barn og unge akutt plasseres, er at de står i fare for å bli vesentlig skadelidende ved å forbli i hjemmet, for eksempel på grunn av mishandling, alvorlig vanskjøtsel eller alvorlige atferdsproblemer. Den store nedgangen i antall akutt plasseringer i barneverntjenesten i Bærum har valid sammenheng med:

- barnevernfaglig spesialisert tiltaksavdeling som integrert del av barneverntjenesten, inkludert evidensbaserte barneverntiltak som FFT, MST-CAN og ABC.
- over tid systematisk arbeid i tjenesten med kvalitet og kvalitetssikring i akutte situasjoner – for å forebygge plasseringer.
- avdeling barnevernvakt, mottak og akutt er definert som faglig spisskompetansemiljø på oppfølging av akutte situasjoner i barneverntjenesten.

Figur 5: Antall akutt plasseringer i løpet av året i perioden 2013-2020

Merk at det i diagrammet ikke skiller mellom akutt plasseringer med og uten foreldrenes samtykke. Flere av plasseringene er med foreldrenes samtykke.

Mindre variasjoner i utviklingen fra år til år vil forekomme, blant annet avhengig av antall barn i samme familie som samtidig er i behov av akutt plassering.

5.2.4 Barn og unge med barneverntiltak

Barneverntjenesten kan iverksette ulike typer barneverntiltak etter barnevernloven med samtykke fra partene (foreldre og barn over 15 år):

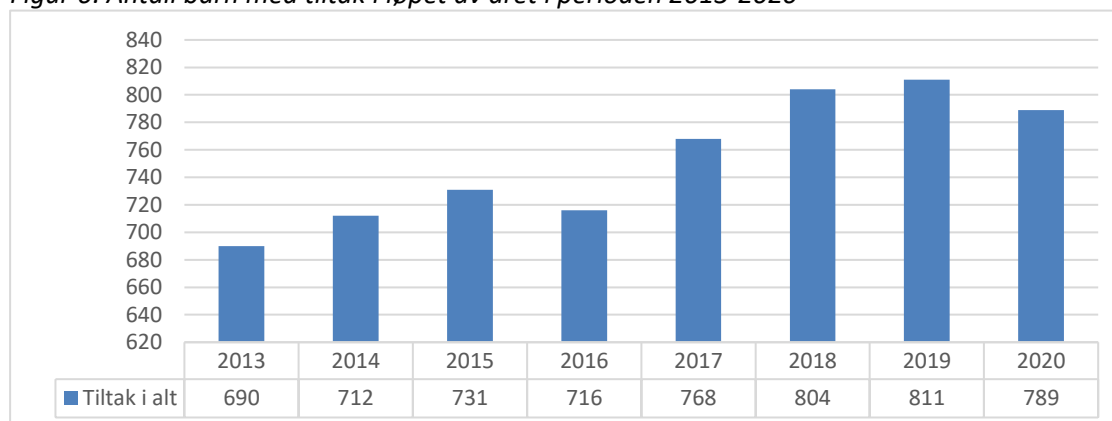
- frivillige hjelpetiltak i hjemmet
- frivillig plassering utenfor hjemmet
- frivillig plassering på institusjon for behandling når barnet har alvorlige atferdsvansker

Hvis frivillige hjelpetiltak ikke er tilstrekkelig for at barnet har oppvekstforhold som sikrer deres helse og utvikling, har barneverntjenesten et ansvar for å finne andre muligheter for barnet. Det kan være nødvendig å pålegge hjelpetiltak eller å finne en omsorgsbasis utenfor hjemmet hvor barnet kan være for en kortere eller lengre periode. I disse tilfellene må barneverntjenesten fremme sak for fylkesnemnda. Det er fylkesnemnda som fatter et eventuelt vedtak om omsorgsovertakelse eller å pålegge hjelpetiltak. Foreldre og barn over 15 år er parter i slike saker og vil få tilbud om advokatbistand.

Antallet barn som barneverntjenesten i Bærum er i kontakt med har vært økende over de siste fem årene, med noen svingninger i konkret antall fra et år til et annet. Den samme økningen gjenspeiles i

antallet barn med tiltak fra barneverntjenesten. Utviklingen i 2020 viser nå en naturlig stabilisering. Totalt antall barn i et enkelt år er også avhengig av tilfeldige svingninger knyttet til antall rett før og rett etter årsslutt i hvert enkelt kalenderår.

Figur 6: Antall barn med tiltak i løpet av året i perioden 2013-2020

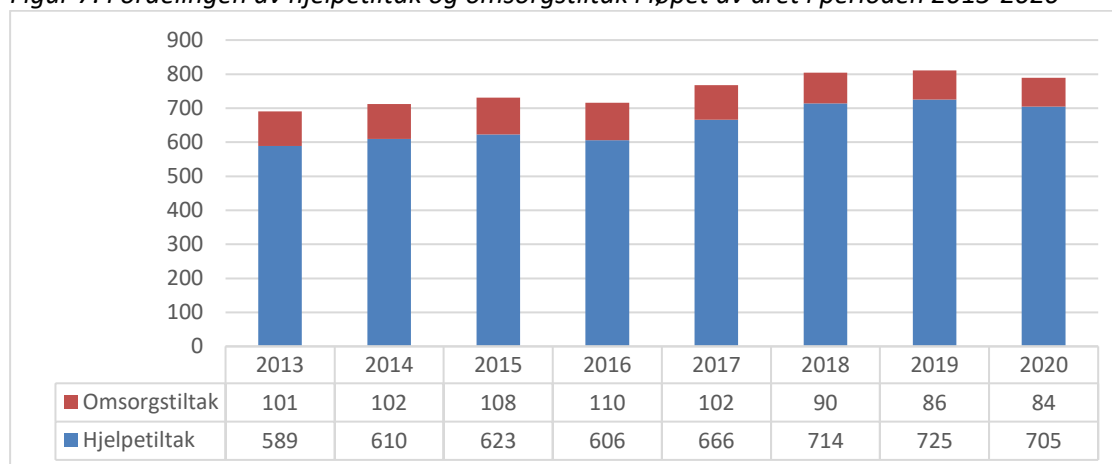
5.2.5 Hjelpetiltak og omsorgstiltak

Hjelpetiltak etter barnevernloven skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. Hjelpetiltak kan som hovedregel bare settes i verk dersom familien samtykker, men fylkesnemnda kan fatte vedtak som pålegger foreldrene å ta imot hjelpetiltak. I 2020 ble det iverksatt hjelpetiltak med pålegg fra fylkesnemnda i én familie. Også i 2019 og 2018 ble det iverksatt hjelpetiltak med pålegg i én familie hvert av årene.

Omsorgstiltak er gjeldende når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet etter vedtak i Fylkesnemnda jf. bvl § 4-12.

Den største andelen av barn med tiltak, 89 prosent per 2020, mottar hjelpetiltak i hjemmet. Andelen hjelpetiltak er fortsatt stigende, noe som er i samsvar med ønsket tjenesteprofil for barneverntjenesten. 11 prosent av barna mottar omsorgstiltak. Den klart største andelen av de plasserte barna bor i fosterhjem, som også er i tråd med ønsket tjenesteprofil.

Figur 7: Fordelingen av hjelpetiltak og omsorgstiltak i løpet av året i perioden 2013-2020

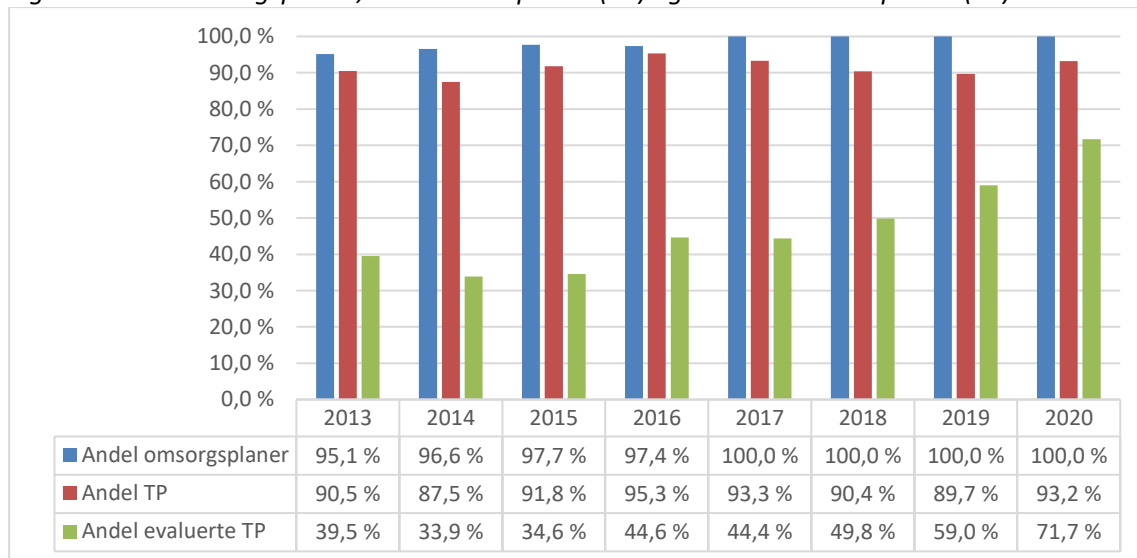

Når det fattes vedtak om hjelpetiltak etter barnevernloven, skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye eller eventuelt mer omfattende eller inngripende tiltak. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig. Barnet skal få mulighet til å medvirke og påvirke utarbeidelsen og evalueringen av tiltaksplanen. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet.

Veileder Q-1104 om tiltaksplaner og omsorgsplaner sier at tiltaksplanen som hovedregel bør evalueres hvert kvartal, men i enkelttilfeller kan det vurderes at evalueringer kan skje sjeldnere. Dette kan for eksempel gjelde langvarige forebyggende tiltak, hvor det kan være vanskelig å måle raske endringer.

Ved omsorgsovertakelser skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets omsorgssituasjon. Omsorgsplanen skal formidle barneverntjenestens plan for barnets fremtid når det gjelder hvor barnet skal bo og vokse opp, vurdering av gjenforeningsformålet og for øvrig barnets relasjon og kontakt med sin biologiske familie. I tillegg skal omsorgsplanen tydeliggjøre om barnet har særlige behov som må følges opp.

Figur 8: Andel omsorgsplaner, andel tiltaksplaner (TP) og evaluerte tiltaksplaner (TP) 2013-2020

Andel barn med omsorgsplan og tiltaksplan er jevnt over høy. Evaluering av tiltaksplaner er fortsatt stigende. Det ble i tilstandsrapporten for 2019 vurdert risiko knyttet til grad av måloppnåelse på dette området, og barneverntjenesten har iverksatt flere forbedringstiltak som del av barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling i 2019 og 2020. Det forventes fortsatt økning på den aktuelle indikatoren gjennom 2021, ettersom varige resultater krever at det prioriteres systematisk tilnærming over tid. Utvikling og måloppnåelse på området følges opp månedlig i tjenestens månedsrapport til barnevernsjef.

5.2.5.1 Spesialiserte og evidensbaserte barnevernfaglige hjelpetiltak

I det følgende omtales de definerte barneverntiltakene som implementeres og drives av barneverntjenesten i Bærum i samarbeid med Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU) og Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP).

For oversikt over barneverntjenestens fullstendige tiltaksprofil vises det til *vedlegg 1* til tilstandsrapporten.

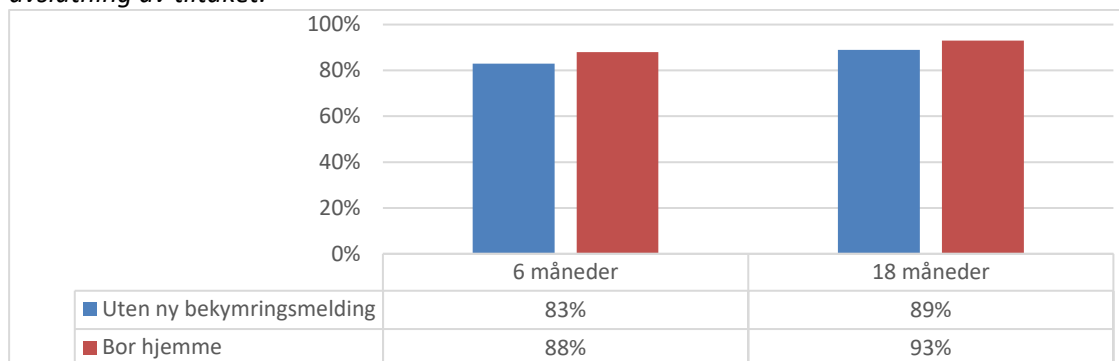
MST-CAN (Multisystemic Therapy - Child Abuse and Neglect)

MST-CAN er et evidensbasert behandlingstiltak for familier med barn mellom 6 og 18 år, hvor det rapporteres om fysisk vold og/eller omsorgssvikt i hjemmet. Dette er en behandling for de mest alvorlige og komplekse barnevernssakene, og et alternativ til omsorgsovertakelse. I behandlingen er det intervensjoner rettet mot både foreldre og barn, og familienes praktiske behov. Det er fokus på rask konflikt- og sikkerhetshåndtering, for å unngå nye episoder med vold og/eller omsorgssvikt og unngå plassering utenfor hjemmet.

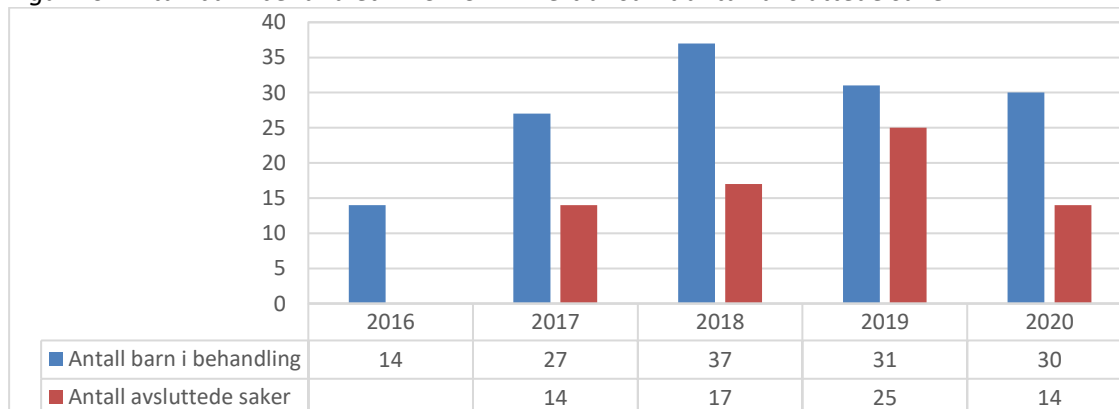
Behandlingen er hjemmebasert og intensiv (seks til ni måneder, tre til fem møter i uken), hvor MST-CAN-teamet har 24/7-tilgjengelighet for familiene.

Etter snart fem år med MST-CAN i kommunen og 85 barn i behandling, har MST-CAN stadig veldig gode resultater. En høy andel av barna bor hjemme uten nye bekymringsmeldinger både et halvt og halvannet år etter avsluttet MST-CAN behandling (figur 9). Vinteren 2021 publiserte Universitetet i Oslo en pilotstudie om barna og foreldrenes psykososiale problemer, altså hvor sinte, redde og lei seg barn og foreldre var, før og etter behandlingen. Studien konkluderte med at både foreldre og barn fikk det bedre gjennom behandlingen, og at tiltaket derfor synes å være effektivt også i norsk kontekst.

Figur 9: Etter fem år med MST-CAN i kommunen og 85 barn i behandling bor en stor andel av barna hjemme, uten nye bekymringsmeldinger til barneverntjenesten både seks og 18 måneder etter avslutning av tiltaket.

Figur 10: Antall barn behandlet i MST-CAN hvert år samt antall avsluttede saker.

Merk at det vil være noen naturlige variasjoner konkret i antall fra år til år, blant annet avhengig av antall søsken (dvs. antall barn) i samme familie.

FFT (Funksjonell familierterapi)

FFT er en evidensbasert familierapeutisk behandlingsmetode for ungdom mellom 11 og 18 år og deres familier, der ungdommen viser problematferd knyttet til skole, rus, antisosial atferd, kriminalitet og/eller vold, samt eventuelle tilleggsproblemer hva gjelder psykisk helse. FFT kan også være et behandlingstilbud i barnevernssaker av noe mindre alvorlig karakter, hvor ungdommens problematferd er avgrenset til ett system og er i risiko for utvikling av mer alvorlige atferdsvansker. Målet med FFT-behandling er at ungdommen skal kunne bli boende hjemme, uten alvorlig bekymring for hans eller hennes utvikling eller for samspillet i familien.

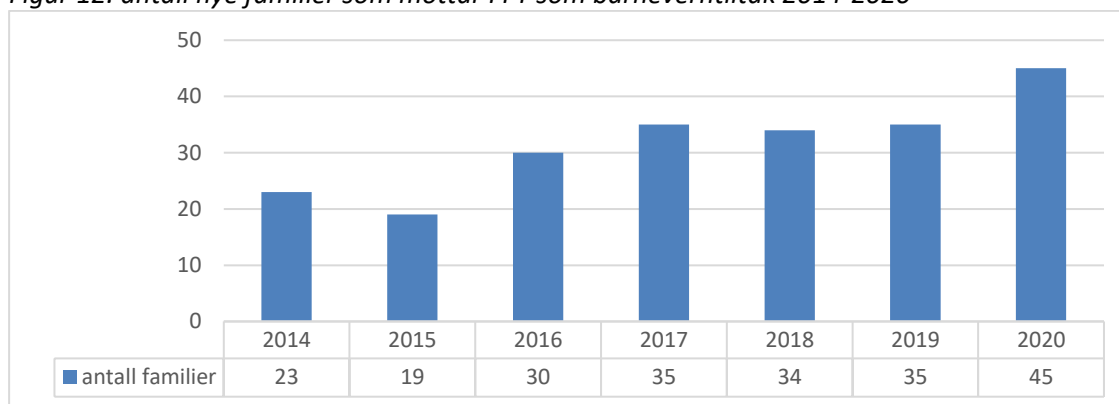
Teamet i barneverntjenesten startet opp høsten 2013. F.o.m. 2014 t.o.m. 2020 har FFT jobbet med 227 familier. Jevnt over er gjennomsnittsalderen for de ungdommene som henvises 15 år og det er også i snitt ganske jevn fordeling mellom gutter og jenter. Det er først og fremst konflikter mellom ungdom og foreldre, samt vold i familien som er de hyppigste henvisningsårsakene. Deretter er

problemer med skole (ofte ungdom som har stort fravær), psykiske helseutfordringer, samt tilbakeføring fra plasseringer/institusjon. Ungdom med alvorlig risikoatferd hva gjelder rus og kriminalitet blir oftere henvist til MST (MST er et spesialisert 24/7-tiltak i regi av Bufetat).

Resultater for FFT viser følgende fra 2020:

- Teamet jobbet med totalt 55 familier (hvorav 39 fra Bærum)
- Av sakene som er avsluttet fullførte 81 % av familiene behandlingen
- 39 % av sakene er henlagt etter fullføring av FFT (dvs. ikke lengre behov for barneverntiltak)
- 36 % av sakene har mindre omfattende barnevernstiltak som ansvarsgrupper eller råd og veiledning i etterkant av fullføring av FFT
- 25 % av sakene har nye familieveiledningstiltak i etterkant av fullføring av FFT
- Behandlingslengden for fullførte saker er i snitt 160 dager, dvs. ca. 5 mnd.
- En av ungdommene var plassert da FFT begynte behandlingen i 2019, men ble boende hjemme etter avslutning i 2020
- Alle ungdommene bor hjemme når behandlingen avsluttes

Figur 12: antall nye familier som mottar FFT som barneverntiltak 2014-2020

ABC (The Attachment and Biobehavioral Catch-up Intervention)

ABC er et foreldreveiledningstiltak til foreldre med barn mellom seks og 24 måneder. Hensikten er å øke foreldres (eller ev andre omsorgspersoners) sensitive og kjærlige omsorg overfor barnet, følge barnets initiativ i utforskning og lek, samt redusere foreldres skremmende atferd. Veiledningsmetoden har solid forskningsmessig dokumentasjon der den har vist å fremme trygg tilknytning, språkutvikling, impuls kontroll, samt å normalisere barnets stress-reguleringsystem. ABC-veilederne i Bærum kommune er sertifisert ved The University of Delaware, gjennom et opplæringsprogram i regi av RBUP, Helseregion Øst og Sør.

Veiledningen er organisert gjennom ti hjemmebesøk av ABC-sertifisert foreldreveileder, en gang per uke. Veiledningen har fokus på noen få sentrale temaer:

- 1) gi barnet kjærlig omsorg
- 2) følge barnets initiativ og dele glede med barnet
- 3) unngå skremmende atferd.

Innenfor disse tre temaene løfter familieveilederen frem positive handlinger som foreldre bør gjøre mer av for å styrke foreldre-barn relasjonen. Foreldre får også se eksempel-videoer av samspill for å illustrere de ulike temaene det jobbes med. I tillegg gjøres ulike oppgaver sammen med barnet, og de får se utvalgte videoklipp av seg selv og barnet der de gir barnet kjærlig omsorg, følger barnets initiativ og deler glede med barnet.

ABC ble formelt iverksatt som tiltak i barneverntjenesten fra 2020, og tre familier har gjennomført hele veiledningsforløpet med ABC så langt. Det er forventet flere gjennomførte veiledningsforløp i løpet av 2021. Pandemien har forsinket enkelte interne implementeringsaktiviteter, men disse vil tas opp igjen når situasjonen tillater dette.

PMTO (Parent Management Training – Oregon)

Teorien og forståelsen bak barneverntiltaket PMTO er at det som ofte omtales som «atferdsvansker» hos barn handler om at vi mennesker lærer gjennom det sosiale samspillet vi har med hverandre. PMTO er et barneverntiltak med valide forskningsresultater, samt cirka 20 års erfaring med metoden i Norge i regi av NUBU og Bufetat.

Målet med PMTO-behandlingen er å stanse eller redusere alvorlig problematferd hos barn ved å gjenopprette en positiv relasjon mellom foreldre og barn, slik at det negative familiesamspillet brytes og barnets prososiale utvikling fremmes og styrkes. Foreldrene anses som barnets viktigste hjelpere til å erstatte problematferd med alternativ oppførsel og uttrykksformer som er sosialt aksepterte. Behandlingen er i stor grad rettet mot å snu foreldres uhensiktsmessige væremåter og holdninger, til foreldreferdigheter som vil gjøre dem bedre i stand til å møte barnet på en utviklingsfremmende måte. Mestring er et viktig fokus i behandlingen.

PMTO er et barneverntiltak som er rettet mot familier med barn i alderen 3-12 år der barnet har vanskelig for å regulere egne følelser og handlinger i samspill med andre, og innebærer ukentlige møter mellom terapeut og foreldre i cirka 15-30 uker. Det legges vekt på at begge foreldrene skal delta i behandlingen. Hvis atferden viser seg i barnehage/skolearenaen, så involveres også disse i behandlingen.

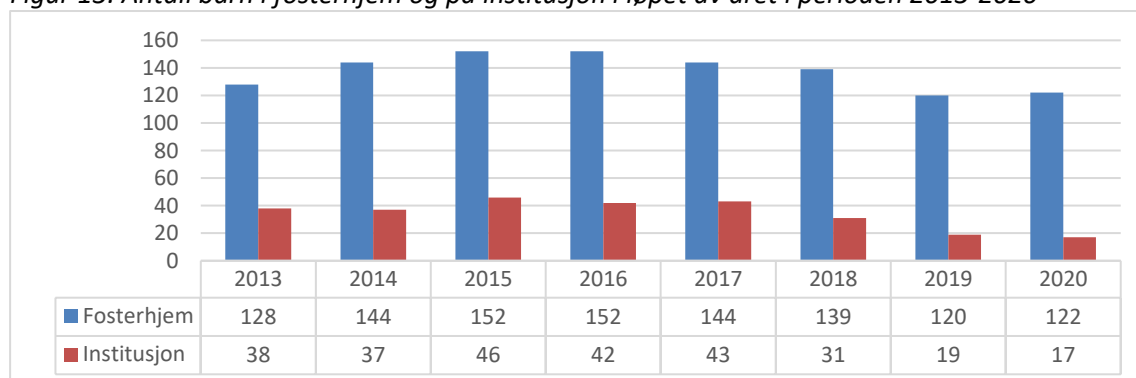
Barneverntjenesten i Bærum startet implementeringen av PMTO i samarbeid med NUBU og Bufetat i 2020, og implementeringsfasen vil vare inn i 2021. Det vil følgelig rapporteres på resultater og erfaringer fra og med tilstandsrapporten for 2021.

5.2.6 Barn og ungdom plassert utenfor hjemmet

Fosterhjem: Med fosterhjem menes private hjem som tar imot barn til oppfostring. Til fosterforeldre skal det velges personer som har særlig evne til å gi barn et trygt og godt hjem, og som kan løse oppfostringsoppgavene i samsvar med de forutsetningene som er lagt til grunn om oppholdets varighet mv.

Institusjon: Det finnes ulike typer institusjoner i Norge og de fleste er rettet mot ungdom som målgruppe. Barn som er under 12 år blir som regel plassert i fosterhjem. Institusjoner tilbyr plass til ungdommer som av ulike årsaker ikke kan bo hjemme hos foreldrene eller i et fosterhjem. Noen institusjoner spesialiserer seg på ungdommer med alvorlige atferdsvansker.

Figur 13: Antall barn i fosterhjem og på institusjon i løpet av året i perioden 2013-2020

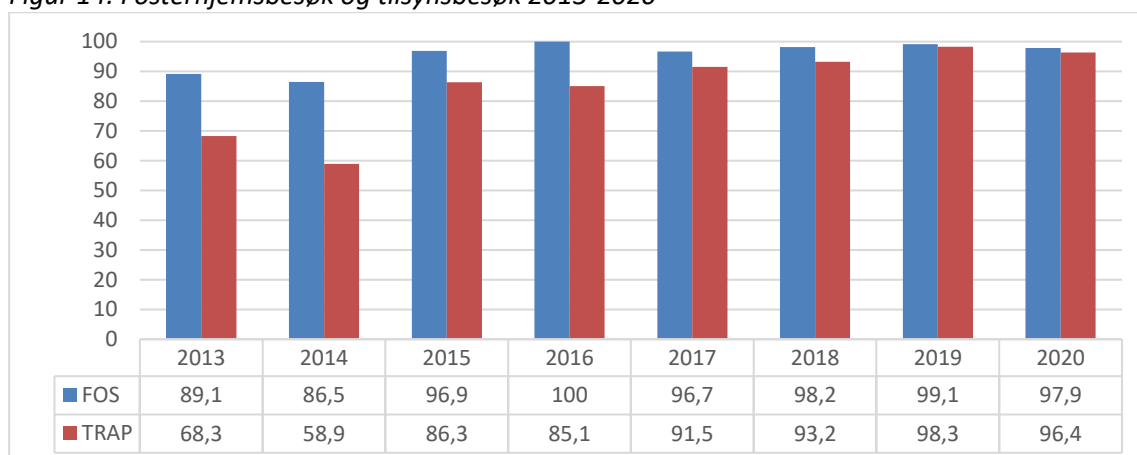
Antallet barn som er i behov av å bo på institusjon er over halvert i perioden, som er i tråd med ønsket tjenesteprofil. Denne utviklingen støttes også i bakgrunnen for etablering av FFT, MST-CAN og andre spesialiserte barneverntiltak integrert i barneverntjenesten, som forebyggende tiltak blant annet sett opp mot antall institusjonsplasseringer.

Fosterhjemsbesøk (FOS): Barneverntjenesten har en plikt til å besøke fosterhjemmet så ofte som

nødvendig, men minimum fire ganger i året. For barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn to år, kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal redusere til minimum to ganger i året.

Tilsynsbesøk (TRAP): Kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Kommunen skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig, men minimum fire ganger i året. For barn over 15 år som har vært plassert i mer enn to år, kan fosterhjemskommunen vedta at tilsynet reduseres til minimum to ganger i året, dersom forholdene i fosterhjemmet anses som gode.

Figur 14: Fosterhjemsbesøk og tilsynsbesøk 2013-2020

Barneverntjenesten har samlet hatt en økning i gjennomførte fosterhjemsbesøk og tilsynsbesøk i perioden og er nå nært opp mot 100 %. I 2020 gjennomførte barneverntjenesten 97,9 % av lovpålagte fosterhjemsbesøk. Det vil si at det manglet to lovpålagte besøk. Det manglet også to tilsynsbesøk i 2020. Årsak til slike mangler kan være at det er planlagt besøk på slutten av halvåret som blir avlyst av fosterhjemmet (f.eks. grunnet sykdom) slik at det blir nytt rapporteringshalvår innen besøket gjennomføres. Da vil besøket komme opp som en «mangel» i halvårsrapporteringen.

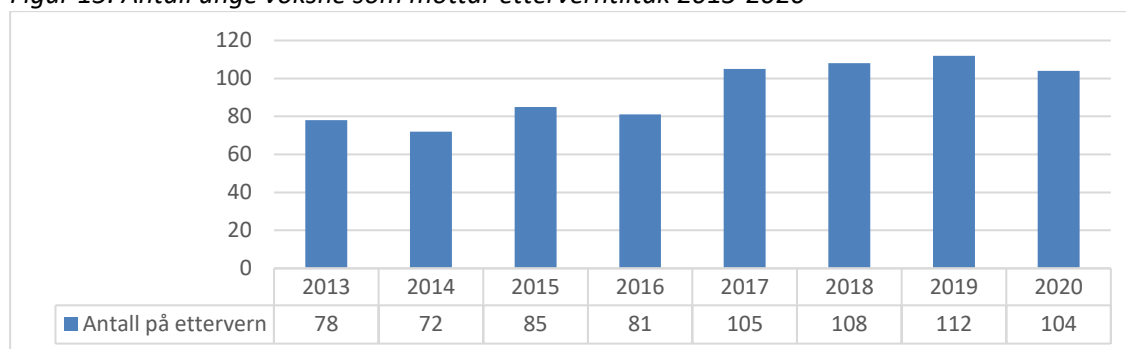
Når det gjelder nye plasseringer i fosterhjem så er kravet ett besøk pr påbegynt kvartal det første året. Dette kan være utfordrende (og ikke nødvendigvis hensiktsmessig av hensyn til barnet) å gjennomføre i de tilfeller plasseringen skjer kort tid før fristen for en halvårsrapportering. Det ble gjennomført ti ekstra fosterhjemsbesøk i tillegg til de lovpålagte i 2020, noe som tilsier at det blir gjennomført flere fosterhjemsbesøk i saker hvor det faglig sett vurderes et behov for dette.

5.2.7 Unge voksne som mottar ettervern

Når ungdommen samtykker, kan barneverntiltak som er iverksatt før barnet har fylt 18 år, opprettholdes eller erstattes av andre tiltak som er omhandlet i barnevernloven inntil barnet har fylt 25 år. Formålet med ettervern er å ivareta ungdommer som har hatt tiltak fra barneverntjenesten, og som fortsatt trenger bistand og støtte etter nådd myndighetsalder i overgangen til voksenlivet.

Barneverntjenesten har et særlig ansvar for oppfølging av de som har vært under barnevernets omsorg. Forskning viser at det er lavere risiko og bekymring knyttet til ungdommer som mottar ettervern fra barneverntjenesten. Ettervern kan således være å anse som en beskyttende faktor for ungdommer som befinner seg i en sårbar livsfase. Andre tjenesters tilbud og oppfølging av de unge voksne i denne fasen, sammen med ettervern fra barneverntjenesten, er også vesentlig for en god start på voksenlivet.

Figur 15: Antall unge voksne som mottar etterverntiltak 2013-2020

I figur 15 vises antall med etterverntiltak pr 31.12. Det totale antallet unge voksne som mottar ettervern gjennom året kan derfor være høyere, da saker avsluttet før 31.12 ikke er medregnet.

Fra 1.1.2021 ble retten til ettervern i barnevernet utvidet fra 23 til 25 år. Lovendringen vil gi økning i antallet unge voksne som mottar ettervern i årene fremover. Det er også forventet en økning grunnet antallet enslige mindreårige flyktninger i denne aldersgruppen i kommunen.

5.3 Nøkkeltall – økonomi og effektivisering

5.3.1 Status omstilling og effektivisering per 2020

Barneverntjenesten er en lovpålagt tjeneste med rettighetsfestede tiltak til svært utsatte barn og unge. Det er gjennomført vesentlig effektivisering og omstilling i barneverntjenesten i perioden 2016-2020, parallelt med en forventet økning i lovpålagt aktivitet forstått som antall barn i Bærum kommune som kommer i kontakt med og som får hjelp/tiltak fra barneverntjenesten. Barneverntjenestens totale årlige budsjettramme er vedtatt redusert med cirka 17 mill i perioden 2014-2020 (se figur 16).

Innenfor KOSTRA funksjon 244 *Barneverntjeneste* var det vedtatt innsparinger på til sammen 13,166 millioner fra 2014 til 2020. Den siste reduksjonen fra 2018 til 2019 på 1,2 mill ble imidlertid tilbakeført av kommunestyret i forbindelse med Handlingsprogram 2019-2022. Det betyr at det er gjennomført innsparinger i administrasjon og saksbehandling på 12 mill de siste årene. Det har vært minimalt med styrking i budsjettrammen utover lønns- og prisvekst.

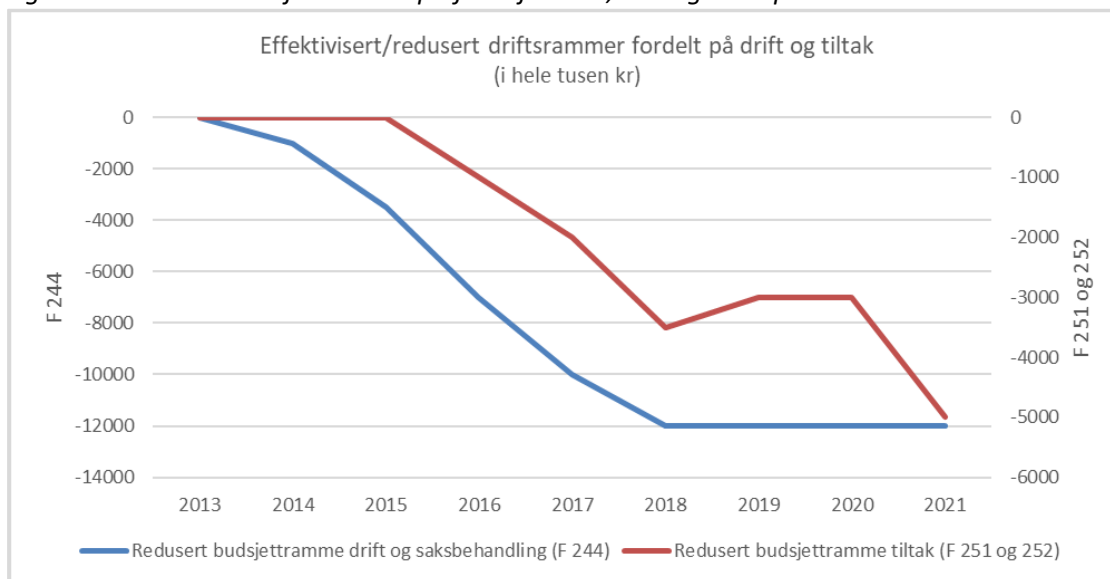
Funksjon 244 *Barneverntjeneste* omfatter for barneverntjenestens del hovedsakelig lønnsmidler til de fagansatte som følger opp barn og deres familier direkte i samtaler og møter, hjemmebesøk, som gir råd og veiledning til familier, bidrar til samarbeid rundt barnet sammen med andre instanser, samt ivaretar lovpålagte forvaltningsoppgaver etter barnevernloven.

Kostnadsnivå og fordeling mellom funksjon 244, 251 og 252 varierer mellom landets barneverntjenester, blant annet etter tjenestenes organisering internt og i kommunen for øvrig. I Bærum er det i tillegg slik at kostnader knyttet til sentrale støtteenheter og fellesfunksjoner (HR, personal, økonomi- og regnskap, IT avdeling osv.) overføres de ulike KOSTRA tjenestefunksjonene, deriblant funksjon 244. Det er uklart om det er på samme måte i andre kommuner eller om slike felles kostnader belastes ulike sentrale funksjoner.

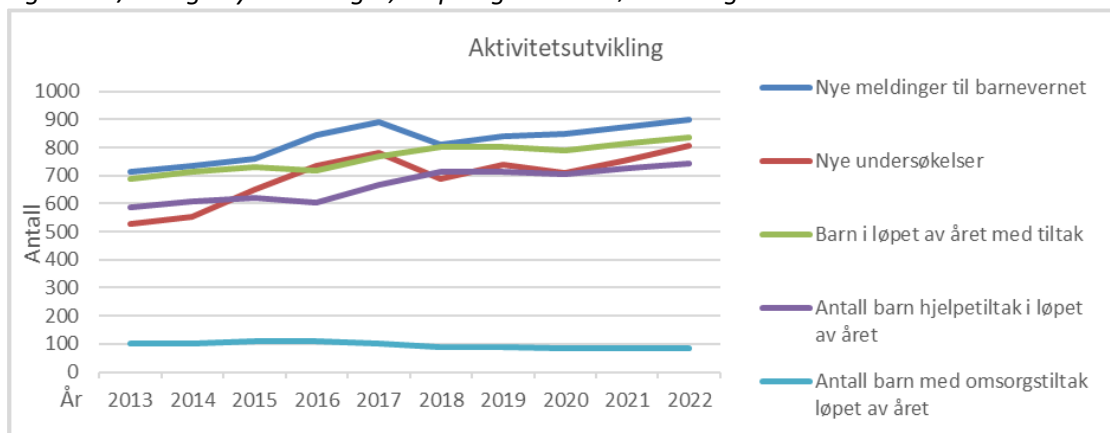
Vedrørende økonomi vises det for øvrig til KOSTRA-analyse for 2019, fremlagt for politisk behandling høsten 2020, samt Handlingsprogram 2020-2023.

Figur 16 og 17 viser effektivisering for alle tre formål (saksbehandling 244, hjelpetiltak 251 og omsorgstiltak 252) fra HP 2014 til og med HP 2020, parallelt med veksten i lovpålagt aktivitet.

Figur 16: Redusert budsjetttramme på funksjon 244, 251 og 252 i perioden 2013-2021

Figur 17: Økning i nye meldinger, lovpålagte undersøkelser og barn med rett til barneverntiltak

5.3.2 Omstilling 2024

Det vurderes at barneverntjenesten gjennom de siste årene har etablert en omstillingsdyktig og dynamisk organisasjon med fokus på sammenhengene mellom barnevernfaglig tiltaksutvikling og forebygging av behovet for mer inngripende tiltak, oppfyllelse av forvaltningskrav og god økonomistyring. Arbeidet er gjennomført innen rammen av barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling. Dette arbeidet viser per 2020 gjennomgående utvikling og resultater i form av:

- større og økende andel barn som får rett hjelp i form av spesialiserte, virksomme barnevernfaglige hjelpetiltak
 - færre (kostnadsdrivende) plasseringer i institusjon
 - færre inngripende (og kostnadsdrivende) akutte plasseringer
- høy og økende måloppnåelse for lovpålagte krav
- iverksetting og gjennomføring av *barnevernreform 2022* før denne formelt har trådt i kraft
- høy takt i økonomisk effektivisering og omstilling
- lavt sykefravær, lav turnover og høyt tilfang av kvalifiserte kandidater til ledige stillinger

Utviklingen viser samlet sett at flere barn får rett hjelp til rett tid, parallelt med strammere økonomiske budsjettammer. Det bemerkes at barnevernsøkonomi er aktivitetsbasert. Noen naturlige variasjoner fra år til år vil derfor forekomme.

Merbehov i årene fremover vil særlig gjelde økt ressursbruk til gjennomføring av lovpålagt tilsyn under samvær, økning i faglige oppgaver og ressursbruk knyttet til samværsomfang, samt økte krav til oppfølgingstilbud overfor biologiske foreldre og fosterhjem etter omsorgsovertakelse. Overnevnte følger av føringer fra rettspraksis i høyesterett og krav i ny barnevernlov. I tillegg er det en generell og over år ønsket økning når det gjelder det totale antallet barn 0-18 år i Bærum med lovfestet rett til tiltak fra barneverntjenesten, som totalt sett gir konsekvenser for ressursituasjon. Økonomisk situasjon fremover tilsier videre en forsiktig økt kostnad som følge av lovendringen om å heve aldersgrensen for rett til ettervern fra 23 år til 25 år, hvorav sistnevnte foreløpig er kompensert i budsjettetrammen fra 2021.

Som del av nasjonal barnevernreform 2022 vil finansieringsmodellen på barnevernfeltet endres. Refusjonsordningen mellom kommune og stat bortfaller. Det er på nåværende tidspunkt ikke endelig klarlagt hvilken størrelsesorden kommunen får tilført rammeoverføringer som kompensasjon for endringene. Det vurderes imidlertid at barneverntjenestens satsing på barnevernfaglig forebygging integrert i tjenesten gjennom strategi for kvalitetsutvikling vil være et avgjørende suksesskriterium i denne sammenheng. Dette blant annet for å forhindre uønsket økning i behovet for inngripende og kostnadsdrivende akutte plasseringer, plasseringer i institusjon og omsorgsovertakelser som vil gi større utgifter for kommunene fremover.

Barneverntjenesten vurderer per 2020 risiko i den helhetlige oppfølgingen av enslige mindreårige flyktninger når det gjelder sammenhengene mellom kvalitet, ansvarsfordeling mellom tjenester på området og økonomisk ressursutnyttelse. Kontrollutvalget har besluttet at forvaltningsrevisjon med barneverntjenesten i 2021 vil gjennomføres med utgangspunkt i denne spesielt sårbare og utsatte gruppen i kommunen, hvor barneverntjenesten har et overordnet ansvar. Forvaltningsrevisjonen er planlagt gjennomført andre halvår 2021.

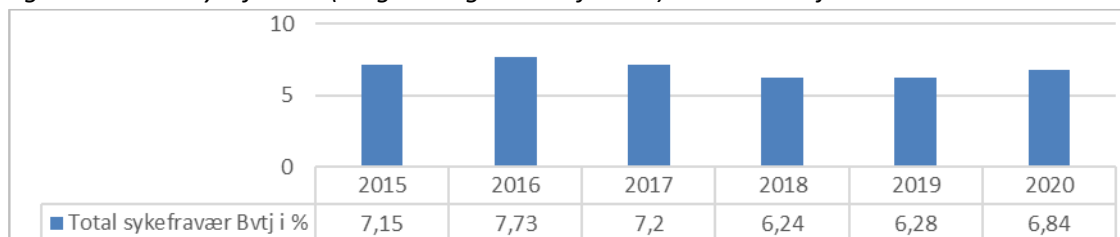
5.4 Nøkkeltall – HR og HMS

5.4.1 Sykefravær

Barneverntjenesten har et jevnt lavt sykefravær de siste årene, både sammenliknet med Bærum kommune og sammenliknet med andre kommunale barnverntjenester. Sykefraværet i 2020 er fortsatt å anse som lavt, særlig sett opp mot situasjonen med koronapandemi og tilhørende konsekvenser. Utviklingen ser ut til å fremholde inn i 2021, men det må tas høyde for noe økning i sykefraværet fremover, både når det gjelder sesongvariasjoner og som følge av koronapandemien.

Sykefravær følges opp månedlig i barneverntjenestens månedsrapport til barnevernsjef. Som del av det forebyggende arbeidet mot sykefravær har alle avdelinger årlig definerte arbeidsmiljø- og HMS-relaterte tiltak i sine strategiplaner, integrert som del av kvalitetsutviklingen i tjenesten. I 2020 har tiltak og initiativ knyttet til det å beholde og styrke faglig og sosialt fellesskap i en tid med økt fysisk distansering stått sentralt.

Figur 18: Totalt sykefravær (langtids- og korttidsfravær) i barneverntjenesten 2015-2020

5.4.2 Turnover og rekruttering

I 2020 hadde barneverntjenesten en samlet turnover på 8,2 %. Dette er å anse som svært lav turnover på barnevernfeltet. Det er kun mindre forskjeller i turnover mellom avdelingene.

Det ble i 2019 gjennomført et kartleggingsarbeid internt grunnet tidligere rapporter om høy turnover i barneverntjenesten i Bærum. Resultatene fra 2018, 2019 og 2020 viser nå en utvikling med gjennomgående lav turnover over tid både i tjenesten samlet og for de ulike avdelingene. Vi ser at de fleste ansatte som starter og slutter er i forbindelse med vikariat i foreldrepermisjoner, i tillegg til enkelte interne bytter mellom avdelinger etter ordinær rekrutteringsprosess. I rekrutteringsprosesser er tilfanget av kvalifiserte og egnede kandidater for tiden godt, både til fagstillinger og lederstillinger. Gjennom 2019 og 2020 har vi i tillegg observert et utviklingstrekk der flere tidligere ansatte har ønsket å søke seg inn igjen til stillinger i barneverntjenesten.

Turnover følges opp månedlig i barneverntjenestens månedsrapport, samt gjennom månedlig internkommunikasjon til alle ansatte om oppstart og avslutning av arbeidsforhold i tjenesten.

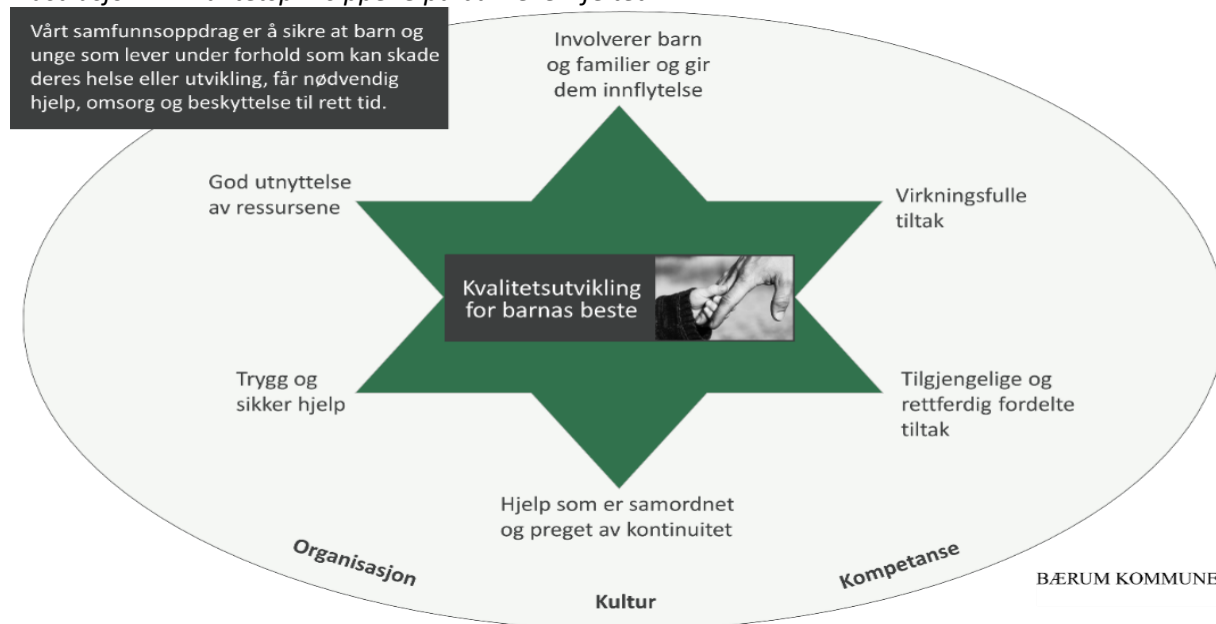
6. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER: KVALITETSUTVIKLING OG INNOVASJON

6.1 Om strategi for kvalitetsutvikling

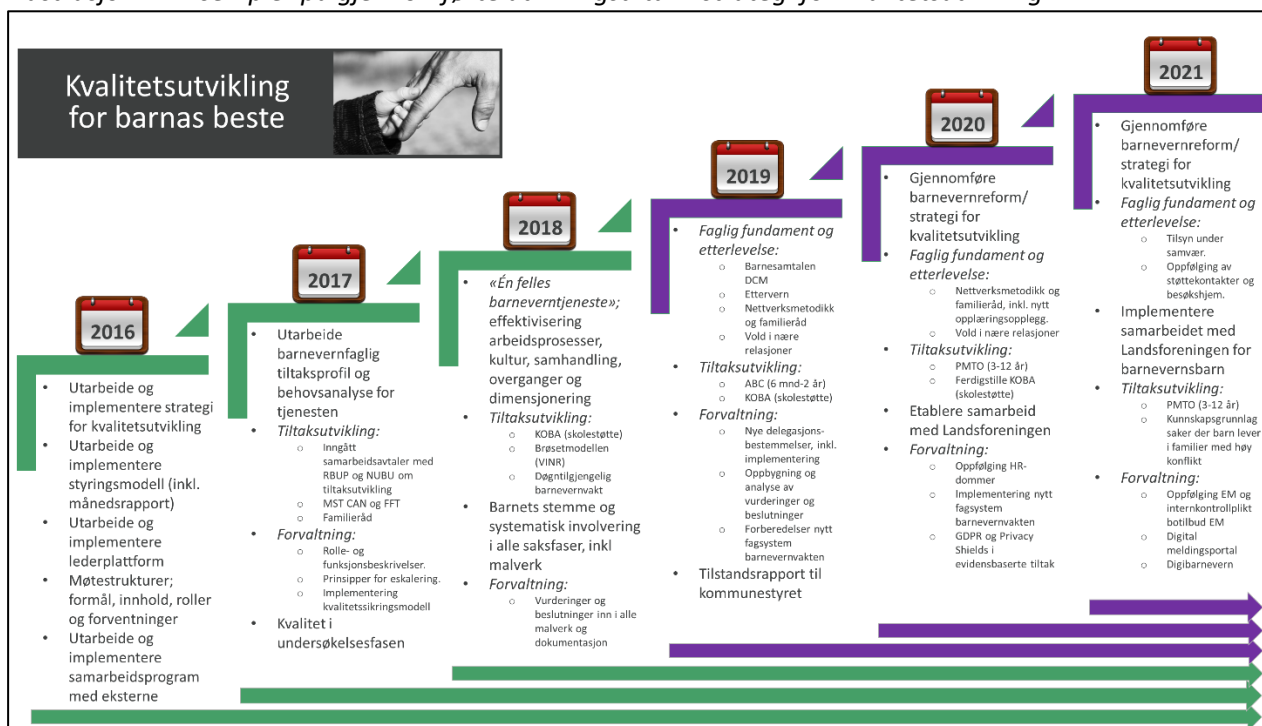
Siden 2016 har barneverntjenesten i Bærum arbeidet med kvalitetsutvikling gjennom en helhetlig, strategisk tilnærming. Hver strategiperiode er treårig, og det utformes årlige tiltak med utgangspunkt i et felles definert mål bilde for strategiperioden.

De årlige utviklings-, innovasjons- og omstillingstiltakene utarbeides både på overordnet nivå for hele barneverntjenesten, og for hver enkelt avdeling. Samtlige utviklingstiltak knytter seg til én eller flere av kvalitetsprinsippene.

Illustrasjon 1: Kvalitetsprinsippene på barnevernfeltet

Illustrasjon 2: Eksempler på gjennomførte utviklingstiltak i strategi for kvalitetsutvikling

Arbeidet med og resultater fra *Strategi for kvalitetsutvikling* har over tid høstet gode tilbakemeldinger og interesse på barnevernfeltet i Norge. I 2020 har blant annet et stort antall kommuner tatt kontakt med ønske om informasjon og inspirasjon som ledd i sin egen gjennomføring av nasjonal barnevernreform. Barneverntjenesten i Bærum har gjennom 2020 gitt innspill til, holdt foredrag og workshops for en rekke andre kommuner (store, mellomstore og små) og for flere regionale og nasjonale instanser, om strategiarbeidet, kvalitets- og tiltaksutvikling i lys av barnevernreformen og fremtidig ny barnevernlov.

Overnevnte utadrettede arbeid anses som et godt bidrag til intern bevisstgjøring om egen utvikling, i tillegg til viktig bidrag og erfaringsutveksling om fremtidens barnevern.

6.2 Strategi for kvalitetsutvikling 2019-2021 - status 2020

Strategi for kvalitetsutvikling 2016-2018 ble ferdigstilt i 2018. I 2019 ble *Strategi for kvalitetsutvikling 2019-2021* iverksatt, med treårige mål og innsatsområder, samt årlige utviklingstiltak for tjenesten som helhet og for hver avdeling. Her følger beskrivelse av status per 2020.

Illustrasjon 3: Barneverntjenestens målbilde 2019-2021

Vårt samfunnsoppdrag er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.

Målbilde 2021

- ✓ Hjelpen vi gir er av høy faglig kvalitet, og barnets perspektiv er tydelig i alt vårt arbeid
- ✓ Vi har felles og oppdatert kunnskap og forståelse i vurderinger og beslutninger i tjenesten
- ✓ Vi samarbeider godt med hverandre og med eksterne samarbeidspartnere til beste for barnet - med avklarte roller og ansvar i helheten
- ✓ Vår kultur er betegnet av høy faglig kvalitet, godt samarbeid, trygghet og et inkluderende arbeidsmiljø

Strategi for kvalitetsutvikling i barneverntjenesten 2019-2021

BÆRUM KOMMUNE

I det følgende eksemplifiseres enkelte gjennomførte utviklingstiltak i strategi for kvalitetsutvikling fra 2020. Det presiseres at de omtalte kun er eksempler, og hentet fra barneverntjenestens overordnede strategiplan. Samtlige avdelinger har i tillegg gjennomført en rekke innovasjons- og utviklingstiltak på avdelingsnivå.

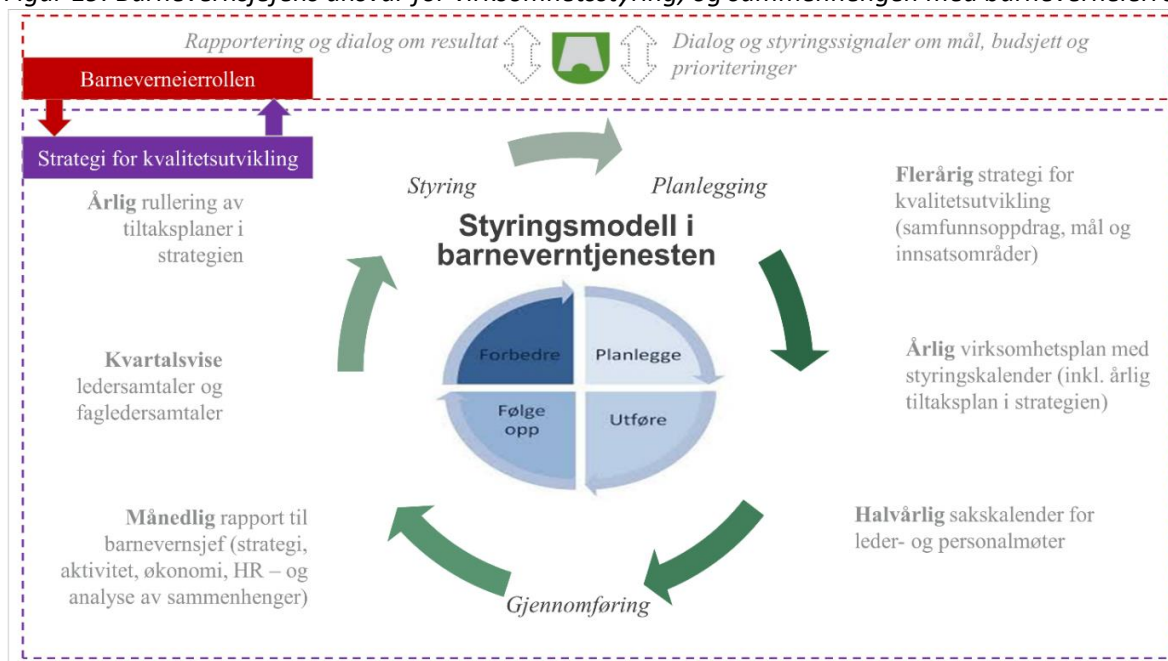
Tabell 2: Eksempler på gjennomførte kvalitetsutviklingstiltak i 2020

Innsatsområde	Beskrivelse av strategitiltakene – eksempler
Involvere brukerne og gi dem innflytelse	<p><i>Gjennomførte utviklingstiltak i 2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Etterlevelseshet for metoden Barnesamtalen DCM i alle avdelinger, og ytterligere 14 medarbeidere sluttførte sin opplæring i Barnesamtalen DCM. Etablert samarbeid med Landsforeningen for barnevernsbarn vedrørende brukermedvirkning på systemnivå, samt plan for samarbeid om definerte utviklingstiltak i tjenesten fremover. Ferdigstilt felles faglig fundament og opplæringsopplegg for nettverksmøteledelse, der første kurskull gjennomfører opplæringen i 2021. Nettverksmøteledelse er sammen med familieråd viktige slekt- og nettverksinvolverende barneverntiltak.
Virkningsfulle tiltak og barnevernfaglig tiltaksprofil	<p><i>Gjennomførte utviklingstiltak i samarbeid med RBUP i 2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Implementeringsaktiviteter for barneverntiltaket ABC Oppstart samarbeid om tiltaksutvikling for målgruppen barn som lever i familier med høyt konfliktnivå <p>Det bemerkes at fremdrift har vært noe forsinket som følge av koronapandemien og tilhørende nødvendige prioriteringer både hos RBUP og i barneverntjenesten.</p> <p><i>Gjennomførte utviklingstiltak i samarbeid med NUBU i 2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Igangsatt implementering av barneverntiltaket PMTO Flere definerte utviklingstiltak knyttet til oppfølging av GDPR og konsekvenser av Privacy Shields-dommene vedrørende behandling av data mellom barneverntjenesten og metodeeier for MST-CAN og FFT <p><i>Andre gjennomførte utviklingstiltak i 2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Implementeringsaktiviteter for felles faglig fundament og modell i arbeid med saker der det forekommer vold i nære relasjoner Utarbeidelse av felles faglig fundament og modell for vurdering av fosterhjem Utarbeidelse av felles faglig fundament og modell for tilsyn under samvær

	<ul style="list-style-type: none"> • Oppstart deltakelse i forskningsprosjekt om effekt av hjelpetiltak i barnevernet, i samarbeid med VID vitenskapelige høgskole
Helhetlig samarbeid om barn og familier	<p><i>Gjennomførte utviklingstiltak i 2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført <i>Barneverntjenestens samarbeidsprogram med eksterne</i>, som innebærer systematisk dialog, initiativ til samarbeidsmøter og andre samarbeidsaktiviteter gjennom året med for tiden 48 definerte instanser i kommunal og statlig sektor, samt enkelte definerte organisasjoner • Gjennomført informasjons- og foredragsvirksomhet overfor de aller fleste blant overnevnte samarbeidende instanser. Temaer er gjerne meldeplikt og meldinger med samtykke, hvordan barneverntjenesten jobber, taushetsplikt og informasjonsutveksling, samt felles innsats for å hjelpe utsatte og sårbare barn. • Høsten 2020 ble det gjennomført digitale foredrag om barnevern med tilbud om deltakelse for samtlige ansatte i barnehager i Bærum, og tilsvarende foredrag for alle ansatte i helsetjenester barn og unge. Digitale foredrag for ansatte i Bærumsskolen er planlagt våren 2021. • Gjennomført en rekke utadrettede tiltak under pandemien for å sikre god informasjon til samarbeidende instanser og befolkningen generelt om barnevernets tilstedeværelse for utsatte barn og familier, inkludert døgntilgjengelig konsultasjonstelefon tlf. 67 50 47 70.
Forsvarlighet og etterprøvbarehet i forvaltning og beslutningsprosesser	<p><i>Gjennomførte utviklingstiltak i 2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Barneverntjenestens delegasjonsbestemmelser er revidert og videreutviklet, med styrket fokus på momenter i nylige høyesterettsdommer på barnevernfeltet • Implementering av nytt fagsystem for Barnevernvakten i Asker og Bærum • Flere opplæringstiltak og tilhørende sikkerhets- og forsvarlighetsvurderinger knyttet til digital utvikling og økt digitalt mulighetsrom i oppfølgingen av barn og familier under pandemien • Flere utviklingstiltak knyttet til temaet <i>språk og makt i barnevernet</i>, også med parallell til kulturforståelse og kultursensitivitet. • Informasjon og oppfølging (i samarbeid med kommuneadvokaten) både i tjenesten som helhet og i hver avdeling når det gjelder etterlevelse av momenter i nylige høyesterettsdommer på barnevernområdet • Oppstart av flere forbedringstiltak for overholdelse av barneverntjenestens internkontrollplikt og ansvar etter barnevernloven overfor kommunens botilbud til enslige mindreårige flyktninger
Kompetanseutviklingsplan	<p>Gjennomført tjenestens kompetanseutviklingsplan med satsningsområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vold i nære relasjoner ○ Vurderinger og beslutninger ○ Tiltaksarbeid <p>Det bemerkes at fremdrift har vært noe forsinket som følge av koronapandemien og tilhørende nødvendige prioriteringer i barneverntjenesten.</p>
Intern kultur som én felles barneverntjeneste	<p>En rekke årlige utviklingstiltak samlet omtalt som <i>En felles barneverntjeneste</i> (om felles kultur, samhandling, arbeidsprosesser, overganger og dynamisk dimensjonering i tjenesten iht. barnebefolkningens behov). Det bemerkes at tiltakene ble vesentlig justert og tilpasset fokus på fellesskap, samhold og samarbeid i tiden under koronapandemien.</p>
HMS som integrert del av kvalitetsutvikling	<p>HMS-plan og årshjul for HMS-arbeid i barneverntjenesten er innarbeidet som en integrert del av strategiarbeidet, med årlig kartlegging, risikovurdering, utforming av HMS-relaterte tiltak i tjenestens HMS-plan og i alle avdelingenes strategidokumenter.</p> <p><i>Gjennomførte utviklingstiltak i 2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere HMS-tiltak knyttet til det å leve og jobbe under en pandemi • Flere HMS-tiltak knyttet til det å opprettholde den samfunnskritiske funksjonen i et lengre perspektiv med pandemi og skiftende beredskapsnivåer i tjenesten <p>Øvrige planlagte tiltak i HMS-planen ble også gjennomført, med enkelte unntak der det underveis ble avtalt mellom barnevernsjef, vernetjenesten og tillitsvalgte nødvendige justeringer som følge av pandemien.</p>

7. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Figur 19: Barnevernsjefens ansvar for virksomhetsstyring, og sammenhengen med barneverneierrolle

Ansvar for å forvalte tjenestens styringsmodell på vegne av barnevernsjef er tillagt avdeling stab, med utviklings- og styringsfunksjoner innen fag, økonomi og organisasjon. Avdelingen ivaretar rollen og ansvaret gjennom definerte oppgaver innen planlegging, gjennomføring og virksomhetsstyring.

Eksempler:

- Prosessansvar i organisasjonsutvikling og kvalitetsutvikling for barneverntjenesten samlet
- Forvalte tjenestens controller-oppgaver og fagsystem, internkontroll og dokumenthierarki
- Virksomhetsstyring, blant annet gjennom utarbeidelsen av månedsrapport til barnevernsjef med vurdering og forslag til tiltak basert på risiko og avvik (indikatorer: status for strategi for kvalitetsutvikling, barneverntjenestens aktivitetsdata, kapasitet og dimensjonering i tjenesten, HR-data som sykefravær og turnover, kompetanseutvikling og HMS-plan mv.)
- Budsjettering, oppfølging av resultat og prognoser, samt månedlig økonomistyring
- Bistå i utvikling og gjennomføring av barneverntjenestens kompetanseutviklingsplan
- Pådriver i innovasjonsprosjekter i tjenesten (eksempelvis i forskningsprosjekter, oppfølgingsaktiviteter ved implementering av nye tiltak og metoder, Digibarnevern-prosjektet, Kommunegårdsprosjektet, oppfølging av praksisstudenter mv.)
- Forsvarlig dokumentbehandling og dokumentflyt, samt oppfølging og utvikling knyttet til barneverntjenestens arkiv iht. gjeldende lovverk
- Behandling av innsynskrav (bl.a. fra voksne som i sin barndom mottok tiltak fra barnevernet)
- Oppfølging av barneverntjenestens 200 oppdragstakere og forvaltning av oppdragsavtaler
- Oppfølging og ivaretagelse av barn, foreldre, samarbeidsinstanser og andre besøkende i stedlig ekspedisjon og sentralbord for barneverntjenesten

Ressurser til utviklings-, drifts- og styringsfunksjoner ble vesentlig redusert i perioden 2016-2018, samtidig som avdelingen gjennom omstilling og utviklingsprosesser er tillagt større ansvar for tjenestens organisasjonsutvikling og virksomhetsstyring (inkl. styringsmodell), samt fokus på aktiviteter direkte relatert til kontakt og møter med barn og familier i kontakt med barneverntjenesten.

8. VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Koronapandemien kan ha gitt konsekvenser for utsatte barn og unge som det foreløpig er for tidlig å overskue omfanget av. Barneverntjenesten vil ha høyt fokus på dette i flere år fremover.

Barneverntjenesten i Bærum har allerede iverksatt og gjennomført store deler av nasjonal *barnevernreform 2022*. Fokusområder i 2021 og inn mot *strategi for kvalitetsutvikling 2022-2024* vil derfor være fortsatt fremdrift i gjennomføring av reformen, samt implementering av fremtidig ny barnevernlov. Overnevnte innebærer blant annet:

- Fortsatt klar retning når det gjelder å sikre et forebyggende barnevern ved implementering og drift av barnevernfaglige, virksomme og differensierte hjelpetiltak.
- Fortsatt profesjonaliseringsarbeid knyttet til økte forvaltningskrav på barnevernfeltet.
- Fokus på helhetlig og kvalitetssikret oppfølging av barn, biologiske foreldre og fosterhjem i de tilfeller der barneverntjenesten i en kort eller lengre periode overtar omsorgen for barn
- Implementering av ny finansieringsmodell på barnevernfeltet.
- Oppfølging av nasjonal kompetansestrategi i barnevernet.

Økt digitalisering er et nødvendig verktøy for bedret rettssikkerhet til utsatte barn og unge gjennom oppdaterte og funksjonelle kvalitets- og fagsystemer. Bærum kommune deltar i prosjektet Digibarnevern i samarbeid med KS og andre kommuner. Tiden under pandemien har for øvrig gitt positive konsekvenser i form av økt bruk og tilgjengelighet når det gjelder digitale verktøy, både i samhandlingen med barn og familier, i samarbeidet med andre instanser og kommuner, og internt i barneverntjenesten.

Fremtidig innflytting i ny kommunegård vil trolig gi tjenesten større mulighetsrom hva gjelder digitale verktøy for styrket brukermedvirkning, forenklete arbeidsprosesser, samarbeid med andre tjenester, samt mer funksjonell innretning av lokaler som ramme for fremtidens barnevern.

Det er mye oppmerksomhet om barnevern i det offentlige ordskiftet. Barneverntjenesten i Bærum har i 2020 lagt ned et betydelig arbeid for å synliggjøre barnevernets tilgjengelighet, tilstedeværelse og ansvar som samfunnskritisk personell overfor utsatte barn og familier under pandemien. Barneverntjenesten vil fremholde høy aktivitet når det gjelder proaktiv dialog, foredrags- og informasjonsvirksomhet, samt bidra til et balansert og opplyst ordskifte om barnevernets rolle i samfunnet også fremover.